

gazeta
uniwersytecka UŚ

ISSN 1505-6317 wydanie specjalne 2014/2015

WIEDZA EKSPERCKA

**WSPÓŁPRACA
Z GOSPODARKĄ**

**INNOWACYJNE
BADANIA NAUKOWE**

**NOWOCZESNE
TECHNOLOGIE**

**PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
AKADEMICKA**

KREATYWNOŚĆ

SPIN-US sp. z o.o.

SPÓŁKA CELOWA UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

TRANSFER TECHNOLOGII AKCELERATOR INNOWACJI INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SZKOLENIA

ZADANIEM SPÓŁKI CELOWEJ JEST WSPARCIE MERYTORYCZNE I ORGANIZACYJNE CENTRUM DS. BADAŃ NAUKOWYCH I WSPÓŁPRACY Z GOSPODARKĄ W PROCESIE KOMERCJALIZACJI WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH. SPÓŁKA WZMOCNI DZIAŁANIA UNIWERSYTETU W TRANSFERZE WIEDZY I TECHNOLOGII ZE ŚRODOWISKA NAUKOWEGO DO BIZNESU.

WWW.SPIN.US.EDU.PL

Nowoczesny uniwersytet XXI wieku

Uniwersytet Śląski jest jedną z najdynamiczniej rozwijających się polskich uczelni. To miejsce, w którym stykają się ze sobą tradycja i nowoczesność. Tradycję stanowi dorobek ponad 40 lat pracy naukowej i dydaktycznej, ugruntowana pozycja ośrodka akademickiego i kulturotwórczego, kuźnia kadr i talentów, a także wyspecjalizowane w pracach badawczych jednostki, unikatowe kierunki i specjalności, wybitni naukowcy, mistrzowie i autorytety. Nowoczesność uczelni natomiast wiąże się ze sposobem myślenia i funkcjonowania, podejmowaniem kształcenia i badań o charakterze interdyscyplinarnym. Jest to również aktywna współpraca międzynarodowa, ścisłe współdziałanie z gospodarką, innowacyjność i otwartość na nowe technologie, a także wrażliwość na zmieniające się warunki rynku pracy.

Uniwersytet Śląski kształci prawie 40 tys. studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, a także Uniwersytetu Śląskiego Dzieci, Młodzieży, Maturzystów i Trzeciego Wieku. Uczelnia nieustannie uatrakcyjnia swoją ofertę edukacyjną, uruchamiając co roku nowe kierunki i specjalności. W roku akademickim 2014/2015 uruchomiliśmy 12 nowych kierunków: muzykę użytkową, sztukę pisaną, doradztwo polityczne i publiczne, informację w instytucjach e-społeczeństwa, animację społeczno-kulturalną z edukacją kulturalną, oligofrenopedagogikę z arteterapią, mediteranistykę, informatykę stosowaną, studia regionalne, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, stosowane nauki społeczne oraz indywidualne studia międzyobszarowe. W roku akademickim 2014/2015 Uniwersytet Śląski oferuje studia na 65 kierunkach, 211 specjalnościach, w tym 6 w języku angielskim.

Nowoczesny uniwersytet XXI wieku to uczelnia odpowiedzialna, która zakłada otwarcie się na otoczenie społeczne oraz pracę na rzecz innych. Poza wykonywaniem możliwie najlepiej swoich oczywistych funkcji podstawowych Uniwersytet nieustannie rozszerza sferę swego oddziaływania, aby budować zróżnicowane powiązania z instytucjami i organizacjami. Dążąc do wyławiania talentów, już na etapie edukacji szkolnej jest obecny w placówkach edukacyjnych. Patronuje projektom kulturalnym, inicjuje istotne debaty społeczne oraz akcje charytatywne.

„Uniwersytet ma za zadanie prowadzenie badań naukowych i tworzenie nowych form opisu świata oraz poszukiwanie praw i prawidłowości nim rządzących” – takie słowa czytamy w *Misji Uniwersytetu Śląskiego*. To właśnie badania naukowe stanowią filary każdego uniwersytetu. Dlatego tak ważne jest docenienie Centrum Studiów Polarnych, które w maju 2014 roku zwyciężyło w drugiej edycji konkursu o nadanie statusu Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego. Centrum Studiów Polarnych tworzą: Wydział Nauk o Ziemi UŚ (jednostka wiodąca), Instytut Geofizyki PAN w Warszawie i Instytut Oceanologii PAN w Sopocie. Funkcję przewodniczącego Centrum pełni prof. zw. dr hab. Jacek Jania. Ośrodek dysponuje niezwykle bogatymi danymi o procesach zachodzących w Arktyce, decydujących o reakcji lodowców na przyszłe zmiany klimatu.

Szkoły wyższe to nie tylko dydaktyka, laboratoria badawcze, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu wiedzy itp. Wokół nich powstają parki naukowo-technologiczne, firmy odpryskowe, rozwija się przedsiębiorczość akademicka. Otoczenie społeczno-gospodarcze i uczelnie są zależne od siebie i wzajemnie się stymulują. Uniwersytet Śląski nieustannie dąży do zwiększenia liczby sieci trwałych relacji ze światem gospodarki poprzez pełne wykorzystanie swego potencjału. Już dziś możemy powiedzieć, że Uniwersytet łączy znakomite relacje z otoczeniem gospodarczym, które świadczą o jego innowacyjności, przedsiębiorczości i nowoczesności. Przykładem takiej współpracy może być członkostwo UŚ m.in. w Śląskim Kłastrze ICT i Multimediiów HUBCLUB, Śląskim Kłastrze Wodnym, Śląskim Kłastrze NANO, Śląskim Kłastrze Lotniczym, Kłastrze 3x20 oraz Śląskim Kłastrze Dizajnu. Warto również wspomnieć o sukcesie projektu „Zintegrowany system wspomagający zarządzaniem i ochroną zbiornika zaporowego” (ZiZOZap), realizowanego przez konsorcjum naukowe, w skład którego wchodzi Uniwersytet Śląski (koordynator projektu), Politechnika Krakowska, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach i Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrze, oraz przez partnerów strategicznych – Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągowe SA i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Foto: Agnieszka Szymała

w Gliwicach. Rady Gospodarki Wodnej Regionów Wodnych: Małej Wisły i Górnej Odry w drodze uchwały w maju 2014 roku wyraziły pozytywną opinię o projekcie ZiZOZap, rekomendując wykorzystanie jego wyników i doświadczeń na innych zbiornikach.

Przy Uniwersytecie Śląskim powstaje spółka celowa, której zadaniem będzie komercjalizacja wiedzy i technologii UŚ. Działają również spółki odpryskowe *spin off / spin out*. Firmy pracowników naukowo-dydaktycznych UŚ są odpowiedzią na potrzebę aktywności biznesowej naszych naukowców – inicjatywy takie sprzyjają rozwojowi procesu tworzenia innowacji, będących przedmiotem transferu do gospodarki i motorem wzrostu gospodarczego regionu, wspierają komercjalizację wyników badań naukowych oraz zacieśniają współpracę nauki z gospodarką. Przykładem takiej przedsiębiorczości są takie firmy, jak: abtow biotechnology, OFF Science, K12, Konsultanci 24, Pracownia Dobrych Zmian Jarosław Polak oraz n-LAB Marcin Binkowski.

Rolą uczelni jest bycie intelektualnym, badawczym, edukacyjnym oraz kulturalnym zaczynem tworzenia i centrum każdej aglomeracji. Szkoły wyższe, w szczególności uniwersytety, stanowią esencję miasta – stają się jego mózgiem i sercem, tworzą rdzeń przyszłościowego *Creative and Smart City*. ■

Prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Rektor Uniwersytetu Śląskiego

Dlaczego warto studiować na Uniwersytecie Śląskim?

Michał Rams-Ługowski

Student II roku chemii leków na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii

Wybrałem te studia, ponieważ nigdzie indziej w południowej Polsce nie było kierunku chemia leków. Interesują mnie nauki ścisłe i widzę, że na Uniwersytecie Śląskim kierunki je reprezentujące są na wysokim poziomie.

Na Uniwersytecie Śląskim podoba mi się to, że bardzo łatwo można wejść w różne organizacje życia studenckiego czy rozpocząć działalność w ramach licznych kół naukowych. Jeśli podczas studiów ktoś już planuje kontynuowanie nauki w ramach studiów doktoranckich, to ma do dyspozycji pracowników naukowych, którzy zawsze chętnie wpuszczają go do laboratorium, wytłumaczają, jak działają poszczególne urządzenia, zachęcają do zajęcia się danym problemem naukowym. Jako chemik muszę przyznać, że na Uniwersytecie inni chemicy zajmują się ciekawymi tematami: od oczyszczania i rekultywacji gruntów rolnych wokół Katowic czy analizy starych i dzisiaj uznawanych za toksyczne nawozów aż po, co zaimponowało mi najbardziej, syntezę inhibitorów, czyli substancji spowalniających działanie lub zabijających wirusa HIV.

Katowice spodobały mi się już dawno temu, jeszcze w gimnazjum. Bardzo cenię sobie Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką, a właściwie ich zasoby. Znajduję tam zdecydowaną większość potrzebnych mi materiałów.

Monika Rosiak

Studentka III roku dziennikarstwa i komunikacji społecznej na Wydziale Nauk Społecznych

Uniwersytet Śląski jest uczelnią zapewniającą nie tylko wykształcenie, ale i cały wachlarz dodatkowych, naukowo-rozrywkowych zajęć. Mamy koła, stowarzyszenia i organizacje studenckie oraz media takie, jak: Radio Egida (w którym sama działam od prawie roku), magazyn studentów „Suplement” czy Telewizja Internetowa UŚ TV. Pozwalają nam one poszerzać dziennikarskie zainteresowania i zdobywać jeszcze więcej doświadczenia w tym, co chcemy w przyszłości robić. Ponadto podczas roku akademickiego Uniwersytet organizuje mnóstwo wydarzeń: m.in. akcję „Kulawy Mikołaj”, wiosenny Festiwal Nauki i różnorodne koncerty.

Uniwersytet Śląski ma szeroką ofertę edukacyjną, a każdego roku otwierane są kolejne kierunki. Wspaniała atmosfera sprzyja nauce i nawiązywaniu nowych znajomości, a przyjazna studentom kadra sprawia, że te kilka lat studiowania upływa zbyt szybko. Czuję się w Katowicach świetnie, a pochodzę z daleka, bo aż z Pomorza.

UŚ to połączenie przyjemnego z pożytecznym. Mogę z czystym sumieniem powiedzieć, że studia na nim to bardzo dobry wybór.

Małgorzata Suda

Studentka IV roku psychologii na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, przewodnicząca Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego

Uniwersytet Śląski bardzo dba o osoby niepełnosprawne. Specjalnie z myślą o nich uruchomiono platformę internetową, na której znajdują one wszystkie potrzebne informacje na

temat studiów i różnorakiej pomocy. Można się tam zgłosić z każdym problemem.

Prężnie współpracujemy z uczelniami zagranicznymi. Każdy student myślący o wyjeździe za granicę może zrealizować swoje marzenia dzięki programowi Erasmus+.

Aktywnie działający samorząd studencki dba o to, aby każdy miał wpływ na życie i rozwój tej uczelni. Ja na przykład bardzo mocno zaangażowałam się w przygotowanie i przeprowadzenie Juwenaliów, które są na Śląsku dużym wyzwaniem logistycznym. Zdobyłam dzięki temu bardzo ważne doświadczenia organizacyjne. Poza Juwenaliami na Uniwersytecie Śląskim w ciągu roku akademickiego na studentów czeka mnóstwo festiwali, spotkań i innych aktywności, w których łączy się naukę z rozrywką. Kto wybierze tę uczelnię, nie będzie miał czasu na nudę, monotonię i sen!

Anna Vezdenetska

Ukraińska, studentka II roku biologii na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska

Mieszkam w akademikach w Katowicach-Ligocie i właśnie pobyt na osiedlu akademickim uważam za jeden z najważniejszych aspektów związanych ze studium na Uniwersytecie Śląskim. Bardzo sobie cenię tę specyficzną wspólnotę akademicką i nawiązujące się między jej członkami relacje.

Studiuje biologię, dlatego duże znaczenie ma dla mnie także to, że akademicy znajdują się na obrzeżach Katowic, dzięki czemu na co dzień stykam się z przyrodą. Zawsze mogę wyjść w teren i z bliska oglądać przedmiot moich studiów. Na łonie ligockiej natury odpoczywa się psychicznie. Wielu mieszkańców osiedla akademickiego obawia się

słynnych dzików. Ja się ich nie boję, powiem więcej, dla mnie to śliczne zwierzęta. Trzeba się tylko wystrzegać spotkania z samicą i jej warchlakami.

Przyjechałam tutaj jeszcze przed ostatnimi niepokojami politycznymi na Ukrainie, ale teraz tym bardziej cenię sobie studia na Uniwersytecie Śląskim: wyższy poziom wiedzy prezentowanej przez wykładowców, nowoczesny sprzęt, na którym pracujemy, oraz praktyki – niedawno wróciłam z obozu terenowego.

W Katowicach czuje się bezpiecznie, a dzięki studiom na UŚ z większym optymizmem patrzę w przyszłość.

Salome Chikhladze

Gruzinka, przygotowuje się do obrony pracy magisterskiej z filologii polskiej na Wydziale Filologicznym w Katowicach

Sytuacja polityczna mojego kraju długo nie pozwalała nam z niego wyjeżdżać. Dlatego sam fakt, że mogę studiować poza Gruzją, napawa mnie radością. Jestem wdzięczna Uniwersytetowi Śląskiemu nie tylko za to, że mogę za darmo studiować (w mojej ojczyźnie za studia drugiego i trzeciego stopnia trzeba bowiem zapłacić), ale także za opiekę, jaką roztoczył nad nami, obcokrajowcami, zapewniając nam akademiki i stypendia.

Obecnie przygotowuję się do obrony pracy magisterskiej, w której stworzyłam polsko-gruzińsko-angielski słownik frazeologiczny. Nie byłoby to możliwe bez pomocy świetnej kadry dydaktycznej pracującej w Szkole Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Dzięki ich otwartości i wiedzy poznałam wielowymiarowo polską historię, kulturę i język oraz poradziłam sobie na filologii polskiej, a kończyłam licencjat z turystyki i z polszczyzną miałam bardzo niewiele wspólnego!

Osobiście dziękuję Uniwersytetowi za możliwość pojechania do Tuluzy w ramach programu Erasmus. Będąc w Gruzji, prawdopodobnie nie spełniłabym wszystkich, nie do końca sensownych, wymagań.

Czworo moich rodaków zostaje w Katowicach na studia doktoranckie, kilkoro innych chce osiedlić się na stałe w Polsce. Ja planuję wrócić do mojej ojczyzny i dzięki zdobytej na Uniwersytecie Śląskim wiedzy i doświadczeniu pracować na rzecz rozwoju Gruzji.

Małgorzata Piecuch

Studentka II roku studiów doktoranckich na kierunku bibliologia i informacja naukowa na Wydziale Filologicznym w Katowicach

Jedna z bohaterek *Czekolady* Joanne Harris zapytała: „Nie ma stopni naukowych z życia, prawda?”. Studia doktoranckie nie dadzą nikomu stopnia z życia, mogą jednak przynieść wiele innych korzyści. Wszystko w rękach studentów! Uniwersytet Śląski daje doktorantom wiele możliwości, pozwala zdobyć szerokie doświadczenie i wiedzę (także z życia). Roz-

poczynając studia trzeciego stopnia, doktoranci mogą zajmować się tym, co wynika z ich pasji, nie zaś z chęci realizacji narzucanych im schematów. Oto sami decydują o tym, czego chcą się nauczyć! To od nich zależy, jakie tematy pragną realizować, oraz, co równie istotne, jak je zrealizują. Ja już wybrałam drogę mojej kariery i każdego niezdecydowanego

jeszcze absolwenta zachęcam do rozpoczęcia studiów trzeciego stopnia na Uniwersytecie Śląskim. Katowiccy doktoranci realizują swoje naukowe (i nie tylko!) marzenia – otrzymują stypendia, biorą udział w konferencjach i międzynarodowych programach (takich jak Junior Advanced Research Program czy LLP / Erasmus) oraz pozyskują fundusze na wyjazdy naukowe, dzięki czemu nie tylko zdobywają wiedzę, ale także zwiedzają świat i nawiązują nowe znajomości.

Mateusz Dąbros

Student II roku studiów doktoranckich w Katedrze Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego na Wydziale Prawa i Administracji

Jako uczestnik zaocznych studiów doktoranckich na Wydziale Prawa i Administracji UŚ mogę z pełną odpowiedzialnością powiedzieć, że spełniają one moje oczekiwania. Zarówno dobór godzin zajęć, jak i dostępność wykładowców, mojego promotora oraz pracowników administracyjnych pozwalają mi zarówno na uczestniczenie w wykładach i seminariach, jak i na bezproblemowe załatwienie wszystkich koniecznych spraw w dziekanacie. Kadra naukowa katedry, w której odbywam studia, bez wątpienia prezentuje wysoki poziom naukowy i nie ustępuje kadrze z innych ośrodków akademickich w Polsce. Umożliwienie doktorantom udziału w licznych programach badawczych powoduje, że studia trzeciego stopnia nie są już tylko i wyłącznie czasem wyrzecznień, poświęconym pisaniu pracy doktorskiej, ale także doskonałą platformą wymiany poglądów pomiędzy doktorantami i pracownikami naukowymi z innych uniwersytetów w Polsce, w Europie i na świecie. Bez wątpienia można więc powiedzieć, że studia te stanowią kolejny etap rozwoju, który śmiało może być realizowany równoległe z pracą zawodową – czego jestem przykładem. ■

Opracował Tomasz Płosa

Dwanaście wydziałów

Wydział Artystyczny

Jeden z najmłodszych wydziałów Uniwersytetu Śląskiego, tworzą go Instytut Muzyki i Instytut Sztuki. Pracownicy Instytutu Muzyki prowadzą badania z zakresu historii kultury muzycznej, folklorystyki muzycznej, teorii i metodyki muzyki, psychologii i socjologii muzyki oraz estetyki. Osiągnięcia artystyczne kadry i absolwentów są wysoko cenione w kraju i za granicą. Kompozytorzy, dyrygenci, instrumentalści i animatorzy życia kulturalnego odnoszą międzynarodowe sukcesy. W Instytucie Sztuki kształcenie studentów odbywa się na dwóch kierunkach – grafice i edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych.

Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

Powstał w 1973 roku. Głównymi kierunkami badawczymi są: biotechnologia i biologia eksperymentalna roślin, biotechnologia środowiska, ekologia i ochrona środowiska, biologia eksperymentalna, filogeneza i procesy rozwojowe u zwierząt. W 1998 roku w ramach interdyscyplinarnego procesu kształcenia akademickiego na Uniwersytecie Śląskim powołano do życia Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze (MISMP), w zakresie których Wydział Biologii i Ochrony Środowiska prowadzi zajęcia na kierunku biologia.

Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

Istnieje od 1971 roku, mieści się w Cieszynie. W obrębie jego struktury funkcjonują dwa instytuty – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej oraz Instytut Nauk

o Edukacji. Program nauczania na kierunku etnologia obejmuje wiedzę z zakresu kultury, historii myśli etnologicznej, etnologii Polski i Europy, etnologii Czech i Moraw, kultury społeczeństw pozaeuropejskich, sztuki ludowej i niezawodowej. Edukacja w zakresie etnologii obejmuje również problemy antropologicznej interpretacji zjawisk społeczno-kulturowych i antropologii kultury współczesnej. Program nauczania na kierunku pedagogika realizowany przez Instytut Nauk o Edukacji obejmuje wiedzę z zakresu pedagogiki, uzupełnioną elementami filozofii, psychologii i socjologii.

Wydział Filologiczny

Początki Wydziału Filologicznego w Uniwersytecie Śląskim sięgają roku 1973, kiedy powstały Instytut Filologii Polskiej oraz Instytut Filologii Obcych. Obecnie w skład Wydziału wchodzi 10 instytutów oraz 4 katedry. Wszystkie instytuty koordynujące specjalności na kierunku filologia (neofilologie) mają swoją siedzibę w Sosnowcu, w Katowicach natomiast znajdują się instytuty i katedry koordynujące kierunki studiów: filologia polska, filologia klasyczna, kulturoznawstwo, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Wydział Filologiczny posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego nauk humanistycznych w czterech dyscyplinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo oraz bibliologia i informatologia.

Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach

Historia Wydziału sięga końca lat. 50. ubiegłego wieku, kiedy to z inicjatywy ówczesnego rektora Wyższej Szkoły Pedago-

gicznej w Katowicach prof. dr. hab. J. Pietera utworzono na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii osobną Sekcję, w skład której początkowo wchodziły dwie katedry – Katedra Wychowania Technicznego oraz Katedra Technologii Ogólnej. Obecna nazwa – Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach funkcjonuje od 2003 roku. Instytut Informatyki mieści się w Sosnowcu, natomiast Instytut Nauki o Materiałach w Chorzowie. Wydział kształci studentów na kierunkach: informatyka, inżynieria materiałowa, edukacja techniczno-informatyczna, inżynieria biomedyczna, mechatronika.

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii

Został utworzony w 1968 roku z połączenia odpowiednich wydziałów Filii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach. Badania naukowe prowadzone w Instytutach Matematyki, Fizyki i Chemii stawiają Wydział w grupie najlepszych jednostek w kraju. Pracownicy naukowcy corocznie wydają blisko 300 publikacji naukowych, uczestniczą w kilkuset konferencjach krajowych i międzynarodowych, współpracują z wiodącymi uczelniami i instytucjami naukowymi w Europie, Ameryce Północnej, Australii i Azji.

Wydział Nauk o Ziemi

Kiedy w lipcu 1974 roku przeprowadzono pierwsze egzaminy wstępne na kierunek geograficzny, Wydział Nauk o Ziemi mieścił się w skromnym budynku Szkoły Górniczej. Dziś jego siedzibą jest 20-piętrowy wieżowiec. Wydział szczyty się nowoczesną

infrastrukturą badawczą, kształci w dziedzinie specjalnościach ok. 1000 studentów studiów licencjackich i magisterskich oraz 65 słuchaczy studiów podyplomowych i doktoranckich, a jego mury opuściło już blisko 10 tys. absolwentów. W minionym roku akademickim w ocenie parametrycznej jednostek naukowych WNoZ otrzymał kategorię A.

Wydział Nauk Społecznych

Powstał w 1973 roku. Na Wydziale Nauk Społecznych funkcjonują cztery Instytuty: Historii, Filozofii, Socjologii oraz Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, a także Zakład Historii Sztuki. Na Wydziale można studiować: socjologię, pracę socjalną, politologię, filozofię, historię, historię sztuki, dziennikarstwo i komunikację społeczną, doradztwo filozoficzne i coaching, turystykę historyczną, stosowane nauki społeczne, a także bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Mieści się w Katowicach. Założeniem jego powstania było utworzenie w 1973 roku na Wydziale Nauk Społecznych Instytutu Pedagogiki i Psychologii, jako samodzielna jednostka powstał trzy lata później. Obecnie w jego skład wchodzi dwa instytuty: Pedagogiki oraz Psychologii, skupiające kilkanaście katedr i zakładów. Wydział kształci studentów na kierunkach pedagogika i psychologia.

Wydział Prawa i Administracji

Wydział istnieje od 1968 roku (wcześniej funkcjonował w strukturach kato-

wickiej Filii Uniwersytetu Jagiellońskiego). Obecna siedziba WPiA znajduje się przy ul. Bankowej w Katowicach. W budynku Wydziału mieści się osiem auli, liczne sale wykładowe i seminaryjne oraz w pełni wyposażona sala rozpraw dająca możliwość przeprowadzania symulacji postępowań sądowych. Swoją siedzibę ma tu także Biblioteka Wydziałowa, posiadająca najbogatszy na Śląsku księgozbiór prawniczy. WPiA od lat znajduje się w ścisłej czołówce najlepszych wydziałów prawniczych w Polsce.

Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego

Powstał w 1978 roku, a w 2001 otrzymał imię Krzysztofa Kieślowskiego – twórcy, który był opiekunem artystycznym i promotorem kilku roczników reżyserów, kształcących się w śląskiej *Alma Mater*. Wśród kadry kształcącej studentów reżyserii filmowej, telewizyjnej i radiowej, sztuki operatorskiej oraz produkcji telewizyjno-filmowej znajdowali się i znajdują najlepsi polscy artyści sztuki filmowej, m.in. Andrzej Wajda, Krzysztof Zanussi, Krzysztof Kieślowski i Andrzej Fidyk oraz śląscy realizatorzy, m.in. Wojciech Sarnowicz i Michał Smolorz.

Każdego roku pracownicy, studenci i absolwenci tego Wydziału są laureatami licznych nagród filmowych, zarówno polskich, jak i zagranicznych. Wielu absolwentów katowickiej filmówki należy do czołówki polskiego kina, wśród nich są m.in.: Magdalena Łazarkiewicz, Marcin Koszałka, Krzysztof Lang, Piotr Łazarkiewicz, Waldemar Krzystek, Magdalena Piekorz czy Maciej Pieprzycza.

Wydział Teologiczny

Powstał w 2000 roku. Nowo wybudowany gmach Wydziału Teologicznego, znajdującego się przy ul. Jordana w Katowicach, poświęcili w Katowicach: prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego kard. Zenon Grocholewski i wielki kanclerz tego Wydziału abp Damian Zimoń. Na Wydziale prowadzone są studia na kierunku teologia o specjalnościach: ogólnej – skierowanej do przyszłych teologów i pragnących pracować naukowo, nauczycielskiej – do przyszłych katechetów, pastoralnej – do kleryków seminarium duchownego oraz na kierunku nauki o rodzinie – dla wszystkich chcących pogłębić wiedzę z tej dziedziny. ■

Opracowała Maria Sztuka

Pismo ukazuje się od 1992 roku za zgodą JM Rektora
ISSN 1505-6317

Opracowanie okładki: Agnieszka Jelonkiewicz
Redaktor naczelna: Agnieszka Sikora
Sekretarz redakcji: Tomasz Płosa
Współpracownicy: Małgorzata Kłoskiewicz, Maria Sztuka
Korekta: Katarzyna Wyrwas
Projekt graficzny: Łukasz Kliś
Opracowanie wersji internetowej: Bianka Porębska

Adres redakcji:
ul. Bankowa 5, III piętro, pokój nr 6
40-007 Katowice
tel. 32 359 19 64
e-mail: gazeta@us.edu.pl
www.gu.us.edu.pl

Obsługa poligraficzna:
Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach
40-042 Katowice, ul. Wita Stwosza 11
e-mail: biuro@drukarch.com.pl, www.drukarch.com.pl

Nakład: 1000 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania, adiacji i redagowania tekstów. Redakcja nie identyfikuje się ze wszystkimi przedstawionymi poglądami autorów. Niektóre z nich traktujemy jako zaproszenie do dyskusji.

Nasi absolwenci

Dr Tomasz Rożek

Fizyk, dziennikarz naukowy, współzałożyciel Stowarzyszenia Dziennikarzy Naukowych i Śląskiej Kawiarni Naukowej
Absolwent Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii

Dla wielu osób świat fizyków jest jak inna planeta. Pewnego dnia, w ramach osvajania muzykologa z fizyką, zabrałem moją żonę Anię na bal studencki. Jedna z pierwszych dedykacji brzmiała: „Ciało stałe pozdrawia cząstki!”. Ona nie mogła przestać się śmiać i powtarzała: to jest właśnie to, zupełnie inny świat, magiczna planeta.

Studiując fizykę medyczną, spotkałem wielu niezwykłych ludzi. Zawsze oczekiwałem, że owe kontakty między studentami i profesorami będą cechowały się wzajemnym szacunkiem: zarówno ucznia do mistrza, jak również mistrza do ucznia. Tak było właśnie na moim kierunku. Moim mistrzem jest mgr Jurek Dorda z fizyki jądrowej, człowiek skromny, cichy, o gigantycznej wiedzy, od którego wiele się nauczyłem – zarówno w czasie pisania pracy licencjackiej, jak również magisterskiej. Jeszcze profesorem Władysław Borgieł... zajęcia z profesorem Borgiełem, to było coś pięknego! Wykładał matematykę. Słuchając go, odnosiłem wrażenie, że traktuje przebiegi funkcji, całki czy różniczkowanie jak poezję. W jego wykonaniu była to rzeczywiście poezja. Przekazywał wiedzę, nie męcząc słuchaczy, nie obciążając ich. To duży dar: zainteresować dorosłych ludzi zagadnieniami, które są całkowicie abstrakcyjne, nie mają w sobie konkretności, namacalności. Profesor potrafił w taki sposób mówić o matematyce, że dożytkowało się w niej wszystkiego.

Prof. UKSW dr hab. Irena Lipowicz

Posłanka na Sejm I, II i III kadencji, była ambasador RP w Austrii, obecnie rzecznik praw obywatelskich

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji

Okres studiów był dla mnie czasem trudnym i pięknym zarazem. Wydział Prawa i Administracji UŚ to ul. Bankowa 8, z kultową biblioteką wydziałową, którą już wtedy kierowała pani Danuta Gburska, ostoja wydziału i pocieszenie w trudnych chwilach. Szczególnie dobrze zapamiętałam zajęcia profesorów Maksymiliana Pazdana, Mieczysława Sośniaka czy Jana Tyszkiewicza, to były moje pierwsze prawdziwie akademickie wykłady. Pamiętam również ważny dla mnie egzamin z prawa administracyjnego, zdawany u profesora Karola Sobczaka, podczas którego, będąc w stresie, wykręciłam śrubkę z jednego z foteli w katedrze...

Po zmianie ustroju postanowiłam kandydować do parlamentu, żeby dokończyć dzieło odbudowy samorządu terytorialnego w Polsce. Do takiego pomysłu zresztą przekonała koło Unii Demokratycznej w Katowicach (bez mojej wiedzy) dr Anna Zachariasiewicz. Ostatecznie jednak szalę przechylił prof. Walerian Pańko, który został wtedy prezesem NIK i martwił się, kto go zastąpi w sejmie i będzie wspierał reformę samorządową. Zginął tragicznie dwa tygodnie po naszej rozmowie, w przededniu swoich pięćdziesiątych urodzin. Poczulałam się wtedy szczególnie zobowiązana, by kontynuować rozpoczęte prace. Zajął mi to 8 lat – do chwili, kiedy z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku mogłam opuścić parlament.

Mgr Barbara Gruszka-Zych

Dziennikarka „Gościa Niedzielnego”, poetka, laureatka wielu nagród

Absolwentka Wydziału Filologicznego

Studiowałam polonistykę w Sosnowcu. Mieliśmy na roku świetnych ludzi. Przyjaźnie z tych czasów utrzymały się do dzisiaj – z Jolą Gut, Zuzią Nowakowską, Mirkiem Kańtorem, Mirellą Lubecką. Rok niżej studiował prof. Marian Kisiel. Nadal spotykamy się nie tylko poetycko. Zachwycaliśmy się wtedy prof. Leonardem Neuge-rem, z którym do dzisiaj utrzymuję kontakt, mimo że mieszka w Szwecji. W czasie stanu wojennego głosił płomienne wykłady, przemówienia, potem z tego powodu był represjonowany. Nie zapomnę egzaminu u prof. Ireny Bajerowej. Dostać u niej piątkę? To był ogromny zaszczyt. Wszyscy drżeliśmy, a potem okazało się, że to była taka zwyczajna, przyjemna rozmowa.

Muszę wspomnieć również śp. prof. Włodzimierza Wójcika, z którym nie miałam wprawdzie zajęć, ale potem spotykałam go, zwłaszcza w ostatnim okresie jego życia. Zdarzało się, że przyjeżdżał do mnie, do Czeladzi, udzielał mi wsparcia w trudnych chwilach. Do tej plejady fascynujących naukowców dołączam też śp. prof. Ireneusza Opackiego. Kiedy szedł egzaminować, śpiewaliśmy mu z dziewczynami na korytarzu: „Gdzie dziewczęta z tamtych lat?”. Udawał, że nie słyszy, ale uśmiechał się kącikiem ust.

Dr Olga B. Koper

Menadżer ds. rynku w Battelle Memorial Institute, adiunkt w Kansas State University
Absolwentka Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii

Uniwersytet Śląski to miejsce, w którym zdobyłam przede wszystkim podstawy mojej chemicznej wiedzy. Tu zaczęła się bo-

wiem przygoda z nanotechnologią, którą do dzisiaj się zajmuję. Tu poznałam również dr. Jana Habdasa, dzięki któremu pojechałam do Stanów Zjednoczonych. Na początku chciałam zostać nauczycielką chemii w liceum, ale spotkanie z dr. Habdasem zupełnie odmieniło moje życiowe plany.

Decyzja o wyjeździe do Stanów Zjednoczonych była raczej przypadkowa. Dr Habdas zaproponował prof. Klabundemu z Instytutu Chemii w Kansas State University, abym została asystentką w jego laboratorium. Nie znałam języka angielskiego i nie miałam nikogo w USA, zawsze lubiłam jednak wyzwania i podróże, dlatego zdecydowałam się zaryzykować. To był 1990

rok. Trafiłam do międzynarodowej grupy badawczej i każdy z naukowców starał się pomóc mi w aklimatyzacji. Mimo tego był to najtrudniejszy rok w moim życiu. Zawsze sobie powtarzam: skoro ten rok udało mi się przeżyć, poradzę sobie ze wszystkim.

Mgr Anna Poppek

**Ziennikarka oraz prezenterka TVP2
Absolwentka Wydziału Filologicznego**

Podczas studiów założyliśmy Koło Naukowe Językoznawców, którego opiekunką została dr Romualda Piętkowa. Organizowaliśmy liczne wyjazdy i sympozja. Do dziś pamiętam pierwszy obóz, który odbył się w Sokółce koło Białegostoku. Spędziłyśmy kilka cudownych dni, badając wpływ języka tatarskiego na język polski. W zasadzie wszystko organizowaliśmy na miejscu i do dziś pamiętam spotkanie w Kole Gospodyń Wiejskich, gdzie nieopodal Sokółki. Panie podjęły nas w świeżo wykrochmalonych strojach ludowych, a że dwa dni wcześniej we wsi było wesele, to obficie uraczyły nas tym, co zostało z przyjęcia. Wszystko – kiełbasy, ciasta i trunki – było znakomite.

Jeśli chodzi o życie studenckie, wszystko było, jak trzeba. Na imprezy do akademika przychodzili czasem asystenci, zdarzało się, że zajęcia odbywały się w kawiarni. Pamiętam, jak długo staraliśmy się, aby jednego z wykładowców zaprosić do kawiarni w Sosnow-

cu. W końcu się zgodził. Usiedliśmy dużą grupą, zamówiliśmy kawę i ledwo zaczęliśmy rozmawiać, w lokalu rozpoczęła się solidna bijatyka pomiędzy stałymi bywalcami. A był to najlepszy lokal w mieście! Natychmiast wkroczyła milicja, a nas ewakuowano tylnym wyjściem... Tak to się skończyło.

Mgr Zygmunt Kwapis

Starszy specjalista ds. edukacji w Ośrodku Hodowli Żubrów i Edukacji Leśnej w Jankowicach

Absolwent Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska

Zaczynałem studia biologiczne, gdy Instytut Biologii Uniwersytetu Śląskiego dopiero powstawał. Budynek znajdował się tylko przy ulicy Jagiellońskiej, a my żyliśmy w czasach wiecznych remontów. Warunki wprawdzie spartańskie, ale za to wspaniali wykładowcy! Na początku studentów było niewielu, około 50 osób. Zналиśmy się wszyscy, bez względu na rocznik. Instytut został zorganizowany przez profesora Przemysława Trojana, autorytet w dziedzinie ekologii. To nas nobilitowało.

Sprowadził mnóstwo ciekawych, ambitnych asystentów, z niektórymi z nich pracowałem zresztą później zawodowo. Tworzyliśmy wąskie grono zaprzyjaźnionych ludzi, chociaż zawsze śmialiśmy się, że nigdy nie uda nam się skompletować żadnej instytucyjowej drużyny piłkarskiej – „dominowały” bowiem dziewczyny. Panował ogólny entuzjazm, spędzaliśmy na wydziale mnóstwo czasu, pracowaliśmy intensywnie w kole naukowym.

Szczawnica, Jaworki, bacówka pod Wysoką, po której dziś, niestety, zostały tylko zgłiszczka – to miejsca, które odwiedziliśmy podczas obozów naukowych.

Mam zresztą kontakt z moimi kolegami do dziś. Wystarczy wspomnieć chociażby o naszych spotkaniach, które nazwaliśmy „Czwartkowymi spotkaniami u Stasia”, na wydziale u pana profesora Stanisława Cabały.

Dr Jan F. Lewandowski

**Historyk, filmoznawca, redaktor naczelny kwartalnika kulturalnego „Fabryka Silesia”
Absolwent Wydziału Humanistycznego**

Studia rozpocząłem w 1971 roku, a moje lata studiowania to początki Uniwersytetu Śląskiego. Zaczynałem jeszcze na Wydziale Humanistycznym, który znajdował się w budynku kurialnym przy ulicy Wita Stwosza. Dziwna to była historia. Z jednej strony studia historyczne były zideologizowane, zwłaszcza im bliżej współczesności. Z drugiej strony – przy ich tworzeniu trzeba było ściągnąć naukowców z Polski, którzy niekoniecznie mieścili się w narzuconej w Katowicach linii ideologicznej. Pamiętam wykłady prof. Stefana Marii Kuczyńskiego, mediewisty, który przyjechał z Łodzi. Zwracał uwagę na znajomość topografii dawnej Rzeczypospolitej, a szczególnie jej Kresów Wschodnich. Wzywał studentów do mapy, a my musieliśmy pokazać, gdzie leży Ruś Czarna, Ruś Biała czy Ruś Czerwona. Profesor Kuczyński chciał po prostu wpoić studentom „czerwonego uniwersytetu” tradycje, które nie były tutaj hołubione.

Jednocześnie miałem zajęcia z nauk politycznych z docentem Wsiewołodem Wołczewem, doktrynerem komunistycznym, który w 1981 roku stworzył słynne Katowickie Forum Partyjne. Na zewnątrz studia historyczne w Katowicach wydawały się monolitycznie upartyjnione, w środku natomiast bywało rozmaicie... ■

Opracowała Małgorzata Kłoskiewicz

Nowości w ofercie edukacyjnej w roku akademickim 2014/2015

STUDIA STACJONARNE

Nowe kierunki studiów:

- muzyka użytkowa na Wydziale Artystycznym jako studia pierwszego stopnia;
- sztuka pisania na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia;
- doradztwo polityczne i publiczne na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia;
- informacja w instytucjach e-społeczeństwa na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia;
- animacja społeczno-kulturalna z edukacją kulturalną na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji jako studia pierwszego stopnia;
- oligofrenopedagogika z arteterapią na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji jako studia pierwszego stopnia;
- mediteranistyka na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia;
- informatyka stosowana na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii jako studia pierwszego stopnia (inżynierskie);
- studia regionalne na Wydziale Nauk o Ziemi jako studia pierwszego stopnia;
- bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia;
- stosowane nauki społeczne na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia;
- indywidualne studia międzyobszarowe w Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych (KISM) jako studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia.

Nowe formy studiów:

- kultury mediów na Wydziale Filologicznym jako studia drugiego stopnia;
- międzynarodowe studia polskie na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia;
- mechatronika na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach jako studia drugiego stopnia;
- biotechnology (studia w języku angielskim) na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska jako studia drugiego stopnia.

Nowe specjalności/programy studiów, studia pierwszego stopnia:

- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z metodyką edukacji na odległość kierunku pedagogika na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z asystentem rodziny na kierunku pedagogika na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- antropologia stosowana i studia kulturowe na kierunku etnologia na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- dziedzictwo kulturowe w sektorze kreatywnym na kierunku etnologia na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- języki stosowane: język włoski i język angielski z programem tłumaczeniowym na kierunku filologia na Wydziale Filologicznym;
- języki stosowane: język hiszpański i język portugalski z programem tłumaczeniowym na kierunku filologia na Wydziale Filologicznym;
- język rosyjski w mediach i komunikacji społecznej na kierunku filologia na Wydziale Filologicznym;
- promocja zdrowia z profilaktyką uzależnień na kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii;
- dźwięk w grach na kierunku projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej na Wydziale Artystycznym w Cieszynie.

Nowe specjalności/programy studiów, studia drugiego stopnia:

- prowadzenie zespołów muzycznych na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym na Wydziale Artystycznym;
- terapia muzyczna w działaniach pedagogicznych na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym na Wydziale Artystycznym;
- zespoły instrumentalno-wokalne w muzyce popularnej na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym na Wydziale Artystycznym;

- wychowanie przedszkolne z wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka na kierunku pedagogika prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- tłumaczeniowa w zakresie języka prawniczego i ekonomicznego na kierunku filologia germańska prowadzonym na Wydziale Filologicznym;
- estetyka miasta na kierunku kulturoznawstwo prowadzonym na Wydziale Filologicznym;
- promocja zdrowia z profilaktyką uzależnień na kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii;
- nauczanie polonistyczne wśród cudzoziemców na kierunku filologia polska na Wydziale Filologicznym;
- eksploracja obszarów polarnych i górskich na kierunku geografia na Wydziale Nauk o Ziemi;
- chemia sądowa na kierunku chemia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii;
- chemia budowlana na kierunku chemia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii;
- dźwięk w grach na kierunku projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej na Wydziale Artystycznym w Cieszynie.

STUDIA NIESTACJONARNE

Nowy kierunki studiów:

- oligofrenopedagogika z arteterapią prowadzone na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji jako studia pierwszego stopnia;
- studia regionalne prowadzone na Wydziale Nauk o Ziemi jako studia pierwszego stopnia;
- bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe prowadzone na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia;
- stosowane nauki społeczne prowadzone na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia;
- doradztwo polityczne i publiczne prowadzone na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia.

Nowe formy studiów:

- kultury mediów prowadzone na Wydziale Filologicznym jako studia drugiego stopnia;
- filologia, specjalność języki stosowane: język francuski i język angielski z programem tłumaczeniowym z językiem biznesu prowadzone na Wydziale Filologicznym jako studia drugiego stopnia.

Nowe specjalności/programy studiów, studia pierwszego stopnia:

- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z metodyką edukacji na odległość na kierunku pedagogika na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z asystentem rodziny na kierunku pedagogika na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- antropologia stosowana i studia kulturowe na kierunku etnologia na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- dziedzictwo kulturowe w sektorze kreatywnym na kierunku etnologia na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- języki stosowane: język włoski i język angielski z programem tłumaczeniowym na kierunku filologia na Wydziale Filologicznym;
- języki stosowane: język hiszpański i język portugalski z programem tłumaczeniowym na kierunku filologia na Wydziale Filologicznym;
- promocja zdrowia z profilaktyką uzależnień na kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

Nowe specjalności/programy studiów, studia drugiego stopnia:

- terapia muzyczna w działaniach pedagogicznych na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym na Wydziale Artystycznym;
- zespoły instrumentalno-wokalne w muzyce popularnej na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym na Wydziale Artystycznym;
- wychowanie przedszkolne z wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka na kierunku pedagogika prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji;
- estetyka miasta na kierunku kulturoznawstwo prowadzonym na Wydziale Filologicznym;
- promocja zdrowia z profilaktyką uzależnień na kierunku pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

Internacjonalizacja działalności naukowej, badawczej i edukacyjnej jest jednym z najważniejszych kierunków aktywności Uniwersytetu Śląskiego

Mobilność akademicka

Uniwersytet zawarł ogółem ponad 650 umów bilateralnych z instytucjami z 40 państw świata. Zawarte porozumienia umożliwiają wymianę studentów i kadry akademickiej, a także prowadzenie wspólnych badań i przedsięwzięć edukacyjnych. W gronie naszych partnerów znajdują się uczelnie, ośrodki naukowe oraz przedsiębiorstwa w Brazylii, Chin, Niemiec, Francji, Włoch, Rosji czy Stanów Zjednoczonych.

Kierunek: Brazylia

W 2013 roku Polska przystąpiła do brazylijskiego programu „Nauka bez Granic” umożliwiającego wymianę studentów. Również Uniwersytet Śląski aktywnie współpracuje z tym krajem. W ciągu ostatniego roku UŚ zawarł umowy z dwiema brazylijskimi uczelniami znajdującymi się w Ameryce Południowej – Uniwersytetem Federalnym Parany oraz Papieskim Uniwersytetem Katolickim Parany. Obie umowy umożliwiają wymianę pracowników naukowych i studentów, wspólne badania naukowe oraz konferencje.

Kierunek: Chiny

Bardzo obiecująco rozwija się współpraca UŚ z Northeastern University w Shenyang (stolica prowincji Liaoning) w Chinach. Jest to współpraca wielokierunkowa, stanowiąca uzupełnienie kooperacji pomiędzy regionami Liaoning oraz województwem śląskim. Współpraca pomiędzy uczelniami jest niezwykle intensywna i owocna. W październiku 2013 roku wspólnie otwarto lektorat języka polskiego na chińskiej uczelni. Zajęcia prowadzi mgr Adam Antoniewicz, pracownik naukowy UŚ, lektor Szkoły Języka i Kultury Polskiej UŚ, doktorant Wydziału Filologicznego. Wskaźnikiem zainteresowania językiem polskim i polską kulturą w Chinach jest fakt, że w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014 chęć poznania polskiego języka i kultury zadeklarowało aż 120 chińskich studentów. Uniwersytet Śląski odwiedza coraz więcej studentów z Chin. Prócz szansy odbycia części studiów na katowickiej uczelni studenci przyjeżdżający w ramach wymiany mają też okazję odbycia staży w przedsiębiorstwach regionu śląskiego.

Kierunek: Kanada

Już od 18 lat Uniwersytet Śląski w Katowicach współpracuje z University of Alberta w Kanadzie. W Edmonton, gdzie znajduje się uczelnia, od wielu lat przebywa prof. Wacław Osadnik, wieloletni pracownik UŚ. Planowane jest odświeżenie istniejącego porozumienia i wprowadzenie współpracy pomiędzy uczelniami na nowe tory – w ramach negocjowanej obecnie umowy przewiduje się możliwość krótkich wyjazdów badawczych studentów i pracowników, którzy otrzymają stypendium strony kanadyjskiej. Współpraca z Kanadyjczykami poza możliwością rozwoju naukowego pozwoli również na odnowienie wspólnego pomysłu na publikowanie artykułów studentów i pracowników z Katowic i Edmonton we wspólnym piśmie „Forum”.

Kierunek: Europa / Erasmus+

Rok akademicki 2013/2014 jest szesnastym rokiem realizacji w Polsce programu Erasmus. Od roku akademickiego 2014/2015 jego miejsce zajmuje program Erasmus+, który stanowi połączenie dotychczas istniejących programów Unii Europejskiej, związanych z edukacją na wszystkich poziomach. Wymiana akademicka, stanowiąca sedno programu Erasmus, będzie stanowiła w nowym programie Erasmus + jeden z jego elementów.

Uniwersytet Śląski w programie Erasmus uczestniczy od samego początku jego realizacji w Polsce. W pierwszym roku funkcjonowania programu na stypendium zagraniczne w celu zrealizowania części studiów w uczelni partnerskiej wyjechało 40 studentów. Miało miejsce także 5 wyjazdów pracowników Uniwersytetu Śląskiego do zagranicznych uczelni partnerskich w celu zrealizowania zajęć dydaktycznych oraz 2 wizyty pracowników zagranicznych uczelni. W ostatnim roku funkcjonowania Erasmus na stypendium zagraniczne w celu zrealizowania części studiów wyjechało 255 studentów Uniwersytetu Śląskiego, a studia w naszej Uczelni podjęło 122 studentów zagranicznych. Na praktykę zagraniczną wyjechało 55 studentów Uniwersytetu Śląskiego. Odbyło się 205 dydaktycznych i 75 szkoleniowych wyjazdów pracowników Uniwersytetu Śląskiego oraz 50 wizyt pracowników zagranicznych uczelni partnerskich na katowickiej uczelni.

W pierwszym roku realizacji programu Uniwersytet Śląski dysponował 20 umowami dwustronnymi z zagranicznymi uczelniami partnerskimi. Obecnie dysponuje ponad 450 umowami dwustronnymi o współpracy w ramach programu Erasmus w różnych dziedzinach studiów z ponad 250 uczelniami partnerskimi w 26 państwach spośród 33 krajów uprawnionych, poza Polską, do uczestnictwa w programie.

Łącznie w ciągu szesnastu lat z oferty Erasmus skorzystało blisko 3500 studentów naszej Uczelni. Studia na Uniwersytecie w ramach wymiany realizowanej w programie Erasmus podjęło w tym czasie 747 studentów z zagranicznych uczelni. Miały także miejsce 1742 wyjazdy pracowników Uniwersytetu Śląskiego i około 300 wizyt pracowników uczelni zagranicznych.

Dział Współpracy z Zagranicą

Rok akademicki 2013/2014 z perspektywy działań realizowanych na Uniwersytecie Śląskim w ramach projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych upłynął przede wszystkim pod znakiem projektów badawczych w ramach 7. programu Ramowego i projektów edukacyjnych

Uniwersytet w projektach badawczych, edukacyjnych i międzynarodowych konsorcjach

Uczelnia kontynuowała realizację projektów finansowanych ze źródeł zagranicznych, na które otrzymała dofinansowanie w ubiegłych latach, jednocześnie aplikując o dofinansowanie nowych przedsięwzięć. Łącznie w minionym roku realizowano 57 projektów, w tym 19 badawczych, 36 edukacyjnych i 2 inwestycyjne. 32 projekty koordynował Uniwersytet Śląski, 18 projektów realizowanych było w międzynarodowych konsorcjach. Łączna wartość dofinansowania prowadzonych projektów wyniosła ponad 135 mln zł.

Pod koniec 2013 roku Uczelnia otrzymała informację o dofinansowaniu kolejnych 7 projektów, których realizacja rozpoczęła się z początkiem 2014 roku. Łączna wartość dofinansowania to ponad 8 mln zł. Wsparcie otrzymają 4 projekty edukacyjne, z których 2 realizowane są w partnerstwach ponadnarodowych, a 3 jako międzynarodowe projekty badawcze w ramach 7. Programu Ramowego.

7. Program Ramowy

1 stycznia 2014 roku rozpoczęła się realizacja projektu *IRNet. International research network for study and development of new tools and methods for advanced pedagogical science in the field of ICT instruments, e-learning and intercultural competences*, którego celem jest stworzenie interdyscyplinarnego programu w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w naukach pedagogicznych i kształceniu na odległość. Konsorcjum tworzą przedstawiciele 10 uniwersytetów z dziewięciu krajów, w tym Uniwersytet Śląski, który pełni rolę koordynatora projektu.

Kolejnym projektem z 7. Programu Ramowego jest zainaugurowany 1 lutego 2014 roku *Integrated Support System for Efficient Water Usage and Resources Management – ISS-EWATUS*. Uniwersytet Śląski pełni w nim rolę koordynatora, a partnerami są jednostki naukowe, naukowo-badawcze i przedsiębiorstwa z pięciu krajów Europy. Projekt ISS-EWATUS dotyczy opracowania zintegrowanego systemu informatycznego wspomagania efektywnego wykorzystywania wody w Unii Europejskiej.

1 marca 2014 roku zainaugurowano projekt *RESCuE – Patterns of Resilience during Socioeconomic Crises among Households in Europe*. Koordynatorem projektu jest Institute of Employment Research (IAB) w Niemczech. W badaniach biorą udział zespoły

fot. ZiZOZap

Zespół ZiZOZap wypływa na jezioro w celu ustawienia mikrokosm – koszy do hodowli ryb, umożliwiających analizy toksykologiczne

z dziewięciu krajów, w tym z Uniwersytetu Śląskiego. Celem projektu jest identyfikacja socjoekonomicznych i kulturowych praktyk radzenia sobie ze skutkami kryzysu ekonomicznego z roku 2008 przez gospodarstwa domowe żyjące w ubóstwie w różnych krajach i regionach Unii Europejskiej.

Poza uruchomionymi nowymi projektami Uczelnia kontynuuje trzy inne projekty w ramach 7. Programu Ramowego, ponadto w listopadzie 2013 roku dobiegł końca projekt *ice2sea – Estimating the future contribution of continental ice to sea-level rise*, w którym Uniwersytet Śląski był partnerem w ramach międzynarodowego konsorcjum składającego się z 24 instytucji z 13 krajów. Celem projektu było stworzenie modeli wpływu zmian objętości lodu kontynentalnego na wzrost poziomu mórz w najbliższych 200 latach.

Projekty badawcze finansowane z innych źródeł

W ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Badawczego realizowany jest projekt

FLORIST – Flood risk on the northern foothills of the Tatra Mountains, którego głównym celem jest ocena ryzyka wystąpienia powodzi na terenie północnego pogórza Tatr. W ramach Polsko-Norweskiego Programu Badawczego realizowany jest projekt *Arctic Climate system study of ocean, sea ice and glacier interaction in Svalbard area with focus on Horsund (AWAKE-2)*, którego celem jest zbadanie interakcji zachodzących między hydrosferą, atmosferą i kriosferą, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska topnienia lodowców i lodu morskiego. Oba projekty realizowane są na Wydziale Nauk o Ziemi UŚ. W ramach projektów badawczych dofinansowanych z funduszy strukturalnych kontynuowane są trzy projekty: *ZiZOZap – Zintegrowany System Wspomagający Zarządzaniem i Ochroną Zbiornika Zaporowego, Narzędzia biotechnologiczne służące do otrzymywania zbóż o zwiększonej odporności na suszę – POLAPGEN-BD* oraz *Ogólnodostępna baza danych bio- i georóżnorodności województwa śląskiego – integralna część otwartego regionalnego*

systemu informacji przestrzennej, BIOGEO-SILESIA ORSIP.

Projekty edukacyjne

W roku akademickim 2013/2014 Uniwersytet Śląski zaaplikował o środki w ramach Funduszu Stypendialno-Szkoleniowego Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Dofinansowanie otrzymano na realizację wizyt studyjnych w ramach programów *Mobilność studentów i pracowników Uczelni* oraz *Wizyt przygotowawczych*. Pozyskano również fundusze w ramach programu *Rozwój Polskich Uczelni* na dwa projekty dydaktyczne: *GAMES – Projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej – studia II stopnia* na Wydziale Artystycznym oraz na Wydziale Prawa i Administracji: *NOJAK – Nowa jakość edukacji – bezpieczeństwo wewnętrzne*. Łączna wartość pozyskanych środków w ramach FSS to ponad 1 088 657 zł.

Największym ogólnouczelnianym projektem o charakterze edukacyjnym, który został zakończony w 2014 roku, był projekt *Uniwersytet Partnerem Gospodarki Opartej na Wiedzy – UPGOW*. Projekt realizowany był od 2008 roku, a jego głównym celem było wzmocnienie potencjału dydaktycznego Uczelni. Zakończył się również innowacyjny projekt *Nowoczesne komputerowe metody kształcenia dla regionalnych kadr innowacyjnej gospodarki: iCSE* realizowany w partnerstwie z Uniwersytetem w Oslo. W ramach projektu wypracowane zostały sposoby integracji metod komputerowych z kierunkowymi przedmiotami wybranych nauk ścisłych, które przełożyły się na opracowane materiały dydaktyczne, narzędzia IT będące produktem finalnym projektu. Ponadto w mijającym roku akademickim Uczelnia prowadziła osiem kierunków zamawianych (biotechnologia, matematyka – dwa roczniki, inżynieria materiałowa, geofizyka, ochrona środowiska, chemia oraz informatyka), których celem jest podniesienie atrakcyjności kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy. Kontynuowany jest projekt *Zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu w zakresie narzędzi informatycznych i technologii – NITKA*, mający na celu m.in. utworzenie pięciu nowych kierunków studiów podyplomowych na trzech wydziałach oraz realizację programu stażowego i szkoleniowego. Z początkiem roku 2014 ruszyły również dwa projekty edukacyjne finansowane z funduszy strukturalnych, *Programowanie kariery – wsparcie młodych osób na rynku pracy* oraz *Wzmocnienie potencjału firm w Śląskim Klastrze NANO*, którego celem jest podniesienie konkurencyjności Śląskiego Klastra NANO poprzez wzmocnienie firm działających w jego obrębie.

Współpraca z gospodarką

Poza projektami *stricto* dydaktycznymi Uniwersytet Śląski prowadził szereg projektów, w ramach których nawiązano współpracę z gospodarką, m.in. *DoktoRIS*, *ŚWIDER*, *FORSZT*. Wśród wymienionych projektów *DoktoRIS – Program Stypendialny na rzecz innowacyjnego Śląska* realizowany wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego jest projektem strategicznym. Projekt obejmuje program stypendialny skierowany do doktorantów kształcących się w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych oraz przygotowujących prace doktorskie o zakresie i tematyce zgodnej z kluczowymi obszarami technologicznymi wskazanymi w Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010–2020. Pierwsza edycja projektu *DoktoRIS* prowadzona była w latach 2011–2013. Wówczas wsparciem objęto dwustu dwudziestu doktorantów. Projekt okazał się ogromnym sukcesem, w związku z czym w październiku 2013 roku uruchomiono jego kolejną edycję: *DoktoRIS II*, który objął wsparciem kolejnych dwustu doktorantów z województwa śląskiego. Nowy program poza stypendiami oferuje doktorantom szereg dodatkowych możliwości szkoleniowych i usług doradczych, w tym punkt konsultacyjny dla doktorantów mieszczący się w rektoracie Uniwersytetu Śląskiego.

Partnerstwo ponadnarodowe

Uniwersytet Śląski realizuje także innowacyjne projekty edukacyjne oraz projekty z komponentem ponadnarodowym. Od stycznia bieżącego roku ruszyły dwa projekty edukacyjne realizowane w partnerstwach ponadnarodowych. W ramach pierwszego projektu pt. *PWP Projektowanie gier i prze-*

strzeni wirtualnej – innowacyjny rozwój studiów II stopnia w oparciu o doświadczenia partnera zagranicznego wsparciem objęty został kierunek „Projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej” na Wydziale Artystycznym, z kolei w ramach drugiego projektu – *PWP Partnerstwo – Informatyka – Nanofizyka – PIN* wsparcie uzyskały kierunki informatyka i nanofizyka na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii.

Nowe perspektywy

Ponadto Uniwersytet angażował się w prace dotyczące rozwoju infrastruktury województwa śląskiego w kolejnych latach, zgłaszając m.in. swoje propozycje do listy projektów kluczowych tworzonej dla nowej perspektywy finansowania 2014–2020 oraz do Zintegrowanych i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych.

Nowy okres programowania to nowe możliwości zarówno w ramach funduszy strukturalnych, jak i innych programów. Pod koniec 2013 roku został uruchomiony największy do tej pory program Komisji Europejskiej na rzecz badań naukowych i innowacji *HORIZON 2020*, w ramach którego można aplikować o środki na badania w obrębie dziedzin, takich jak: zdrowie, żywność i biotechnologia, nauki informatyczne, nanotechnologie, energia, środowisko, transport, nauki socjoekonomiczne, przestrzeń kosmiczna czy bezpieczeństwo. Ponadto 1 stycznia 2014 roku wszedł w życie program *Erasmus+*, zastępując dotychczasowe programy: „Uczenie się przez całe życie”, akcję Jean Monnet, program „Młodzież w działaniu” oraz pięć innych programów (m.in. *Erasmus Mundus i Tempus*). ■

Dział Projektów UŚ

Foto: Tomasz Buziak

Spitsbergen, lodowiec Isbroddbreen, 395 m n.p.m. Na zdjęciu dr Mariusz Grabiec (z lewej) i dr Dariusz Ignatiuk (z prawej), pomiary przy tymce ablacyjnej w ramach projektu AWAKE-2

Uniwersytet Śląski podejmuje działania zmierzające do lepszego wykorzystania swojego potencjału intelektualnego i technicznego

Od nauki do gospodarki

Dokonywane są zmiany w strukturze funkcjonowania uczelni oraz uruchamiane są nowe inicjatywy, które mają na celu promowanie korzyści płynących ze współpracy otoczenia społeczno-gospodarczego z przedstawicielami nauki, jak też popularyzację idei przedsiębiorczości akademickiej wśród naukowców, studentów i absolwentów.

Od 1 stycznia 2014 roku w administracji ogólnouczelnianej funkcjonuje Centrum ds. Badań Naukowych i Współpracy z Gospodarką (CBN WG), które powstało poprzez połączenie dwóch jednostek – Działu Nauki oraz Biura Współpracy z Gospodarką. Centrum integruje działania w zakresie wspierania rozwoju nauczycieli akademickich, pozyskiwania środków na badania naukowe, promowania idei przedsiębiorczości w środowisku akademickim Uniwersytetu, komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz nawiązywania relacji biznesowych z przedsiębiorstwami.

Poniżej prezentujemy najważniejsze inicjatywy realizowane przez Centrum.

Powołanie spółki celowej

24 czerwca 2014 roku Senat UŚ wyraził zgodę na utworzenie spółki celowej Uczelni. Spółka powołana będzie w myśl przepisów ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Głównym zadaniem spółki celowej będzie w szczególności obejmowanie i/lub nabywanie udziałów w spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych, które powstają w celu wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych m.in. w Uczelni. Działania spółki celowej skierowane będą przede wszystkim do pracowników, doktorantów, studentów Uniwersytetu Śląskiego – zainteresowanych komercjalizacją wyników B+R prowadzonych na Uczelni i gotowych, by zaangażować się w komercjalizację – a także do przedsiębiorstw i inwestorów zainteresowanych wdrożeniem wyników badań B+R prowadzonych na Uczelni. Więcej informacji o spółce można znaleźć na stronie: www.spin.us.edu.pl.

Katalog ofert i usług badawczych

Centrum przygotowuje katalog ofert i usług badawczych poprzez zebranie informacji na temat potencjału jednostek Uniwersytetu i usług, które są one w stanie zaoferować podmiotom zewnętrznym (innym jednostkom naukowym, przedsiębiorcom lub podmiotom samorządowym). Oferty przygotowywane są dla poszczególnych pomysłów / rozwiązań i technologii, jednostek organizacyjnych (wydziałów, instytutów, katedr, zakładów) jako całości, ale także jako oferty poszczególnych obszarów badawczych czy oferty naukowców.

Kompleksowa oferta pozwala podmiotom zewnętrznym na zapoznanie się z potencjałem Uczelni oraz ułatwia dotarcie do właściwych osób lub zespołów badawczych. Oferty zamieszczane są na stronie: www.transfer.us.edu.pl.

Prace badawcze / usługi na zlecenie

Prace badawcze lub usługi realizowane na zlecenie podmiotów zewnętrznych to jedna z możliwych form współpracy środowiska naukowego z przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi czy przedstawicielami samorządu terytorialnego. Prace badawcze zlecone stanowią źródło dodatkowego dochodu zarówno dla pracowników zaangażowanych w realizację usług, jak też dla jednostek, w których są one wykonywane. Realizacja prac badawczych na zlecenie przynosi korzyści całej społeczności akademickiej, przyczyniając się do zwiększania prestiżu oraz realizacji celu strategicznego, jakim jest zblizenie świata nauki i biznesu.

Brokerzy innowacji / technologii

Brokerzy innowacji / technologii współpracujący z Uniwersyte-tem mają za zadanie wspierać działalność Centrum w identyfikowaniu projektów badawczych o wysokim potencjale komercyjnym, zacieśnianiu współpracy przedstawicieli środowiska nauki z sektorem biznesu czy inicjowaniu zakładania spółek typu *spin off*. Ich zadaniem jest poszukiwanie przedsiębiorców zainteresowanych współpracą z Uniwersyte-tem. Więcej informacji o działalności brokerów można znaleźć na stronie: www.broker.us.edu.pl.

Baza ekspertów

Centrum koordynuje powstanie bazy ekspertów Uniwersy- tetu, której celem jest zaprezentowanie oraz wypromowanie potencjału uczelni w otoczeniu społeczno-gospodarczym. W bazie zgromadzone zostaną informacje o pracownikach naukowych, w tym o prowadzonych badaniach, możliwych do zrealizowania usługach badawczych, ekspertyzach czy szkoleniach. Dzięki temu osoby przeszukujące bazę, takie jak przedsiębiorcy czy naukowcy, będą miały możliwość szybkiego wyszukania eksperta w danej dziedzinie. Baza ekspertów dostępna jest pod adresem: www.ekspert.us.edu.pl.

Przystanek Nauka

W najbliższym czasie uruchomiony zostanie nowy portal internetowy www.przystaneknauka.us.edu.pl, którego celem będzie m.in. popularyzacja badań naukowych prowadzonych na UŚ, naukowców, wynalazków, patentów, a także pomoc w nawiązywaniu kontaktów z gospodarką czy biznesem. Przystanek Nauka umożliwi także popularyzację ciekawych wydarzeń organizowanych przez Uniwersy- tet związanych z rozwojem nauki. Jednostkami zaangażowanymi w funkcjonowanie portalu będą: „Gazeta Uniwersytecka UŚ”, Telewizja Internetowa UŚ, Centrum ds. Badań Naukowych i Współpra- cy z Gospodarką oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego. ■

Centrum ds. Badań Naukowych i Współpracy z Gospodarką

Najbardziej istotnym elementem ochrony własności przemysłowej Uniwersytetu Śląskiego jest ochrona patentowa uzyskiwana na wynalazki, które są wynikiem pracy naukowej

Ochrona własności przemysłowej

Potrzebę ochrony innowacyjnych rozwiązań technicznych powstających w pracowniach czy laboratoriach UŚ oraz efektywnej komercjalizacji poprzez wdrożenie w przemyśle dostrzega z roku na rok coraz większa grupa naukowców. Efektywna komercjalizacja zależna jest zaś w dużej mierze od zapewnienia tym rozwiązaniom skutecznej ochrony prawnej.

Wzrost zgłoszeń do ochrony patentowej

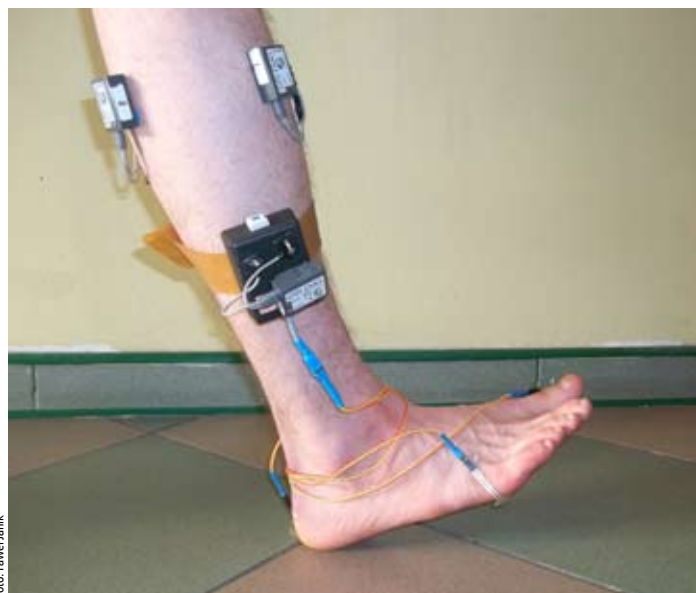
Od kilku lat zauważalny jest wyraźny wzrost liczby zgłoszeń do ochrony różnych przedmiotów własności przemysłowej (głównie wynalazków). W poprzednich latach liczba zgłoszeń w Urzędzie Patentowym dochodziła do 10 na rok. Wzrost nastąpił od 2010 roku, w którym dokonano 13 zgłoszeń, w 2011 – 21 zgłoszeń, w 2012 – 24 zgłoszenia, a w 2013 – 28 (25 wynalazków, 1 wzór użytkowy, 2 znaki towarowe). W pierwszej połowie 2014 roku Uniwersytet Śląski dokonał już 9 zgłoszeń (8 wynalazków i 1 wzór użytkowy), a kolejnych kilkanaście jest w opracowaniu u rzecznika patentowego. W 2013 roku Urząd Patentowy RP udzielił na rzecz UŚ następujących praw wyłącznych: prawa ochronne na wzory użytkowe – 1, patenty na wynalazki – 4.

Tak duża liczba zgłoszeń oraz udzielanych praw wyłącznych plasuje nas w ścisłej czołówce krajowej wśród uczelni „nietechnicznych”, co potwierdził tegoroczny ranking szkół wyższych „Perspektyw”, według którego UŚ znajduje się na 5. miejscu w Polsce wśród uniwersytetów pod względem innowacyjności. Jednym z ważniejszych kryteriów był stopień prawnej ochrony innowacji, zwłaszcza liczba zgłoszeń patentowych na wynalazki.

W liczbie zgłoszeń na Uniwersytecie Śląskim przodują naukowcy z Instytutu Chemii, Instytutu Informatyki oraz Instytutu Nauki o Materiałach. Coraz częściej zgłoszenia dokonywane są też przez naukowców z Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska.

Ciekawe rozwiązania

Wśród rozwiązań zgłoszonych do ochrony w 2013 roku można znaleźć wiele bardzo ciekawych przedmiotów własności przemysłowej z różnych dziedzin. Interesującym rozwiązaniem jest układ do oznaczania kontaktu stóp z podłożem przeznaczony dla elektromiografów, który znajduje zastosowanie głównie w badaniach ruchów lokomocyjnych, sportowych lub w medycynie. Rozwiązanie zostało zgłoszone do Urzędu Patentowego RP 25 lutego 2013 roku pod nr P.402888 na rzecz Uniwersytetu Śląskiego oraz Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. Twórcami wynalazku są Paweł Janik, Grzegorz Sobota, Bogdan Bacik i Małgorzata Janik. Układ według wynalazku wykorzystuje zmianę przewodności czujników podczas kontaktu stopy z podłożem, co umożliwia transmisję sygnału z generatora do wejść opcjonalnego sumatora wagowego, a przy jego braku bezpośrednio do wejścia symetryzatora, którego wyjście dołączone jest do wejścia jednego z kanałów elektromiografu. Źródłem zasilania czujników jest generator. Podczas kontaktu stopy z podłożem następuje zwiększenie przewodności czujników i wzrost amplitudy rejestrowanego sygnału. Podczas odbicia stopy od podłoża następuje zmniejszenie przewodności czujników, a co za tym idzie zmniejszenie amplitudy rejestrowanego sygnału. Rozwiązanie według wynalazku posiada szereg zalet w stosunku do rozwiązań znanych z dotychczasowego stanu techniki, a zwłaszcza prostą konstrukcją układu, stosunkowo niski pobór energii przez układ umożliwiający wydłużenie czasu jego pracy, niskie koszty produkcji i inne.

↑ Uniwersalny moduł do oznaczania faz kontaktu stopy z podłożem

liwiający wydłużenie czasu jego pracy, niskie koszty produkcji i inne.

Kolejne ciekawe rozwiązanie – „Ultrakondensator o ekstremalnie stałej dielektrycznej” – zostało zgłoszone w Urzędzie Patentowym RP 11 września 2013 roku pod nr P.405306 z wnioskiem o udzielenie patentu. Twórcami wynalazku są Beata Wodecka-Duś, Małgorzata Adamczyk-Habrajska, Lucjan Kozielski i Dionizy Czekaj. Zaletą tego typu ultrakondensatorów jest bardzo duża wartość parametru gęstości mocy dochodząca do 10 kW na kilogram masy kondensatora. Pozwala to na bardzo szybkie wykorzystanie mocy ze zgromadzonej energii, np. w ogniach paliwowych, do krótkotrwałego dostarczania mocy szczytowej lub do zwiększania dynamiki samochodów w czasie przyśpieszania w prototypach samochodów elektrycznych i hybrydowych. Dodatkową zaletą w stosunku do akumulatorowych źródeł zasilania jest duża dynamika cykli ładowania i rozładowania, mała degradacja pojemności przy wielokrotnym całkowitym rozładowaniu i ładowaniu sięgająca nawet do miliona cykli. Do budowy ultrakondensatora wykorzystano nietoksyczne materiały, niebazujące na ołowiu. Ultrakondensator może być stosowany wszędzie tam, gdzie istnieje potrzeba gromadzenia dużej ilości energii i impulsowego jej wykorzystania. W szczególności może zastępować akumulatorowe źródła zasilania w urządzeniach elektronicznych małej mocy, chociażby do podtrzymywania zasilania pamięci komputerowych lub filtrowania elektrycznego. Ultrakondensator może być również wykorzystywany w medycynie jako źródło zasilania defibrylatorów lub do produkcji paralizatorów używanych w obronie osobistej. ■

Mariusz Grzesiczak
rzecznik patentowy UŚ

Poszukiwanie materiałów luminescencyjnych i termoelektrycznych

Jednym z głównych obszarów badawczych pracowników naukowych Zakładu Fizyki Kryształów (Instytut Fizyki) jest poszukiwanie oraz badanie materiałów o potencjalnym zastosowaniu w generatorach termoelektrycznych oraz w optoelektronice.

Zespół dr hab. inż. Elżbiety Tomaszewicz z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technicznego w Szczecinie, współpracujący z naukowcami z Uniwersytetu Śląskiego, zajmuje się składem materiałów luminescencyjnych wykonanych z tlenków metali przejściowych z dodatkiem metali ziem rzadkich. Te ostatnie znalazły już niezwykle rozległe zastosowanie. Wykorzystywane są między innymi w produkcji telefonów komórkowych, katalizatorów, klisz rentgenowskich, ekranów LCD, diod LED czy ogniw akumulatorowych. W katowickim Instytucie Fizyki przeprowadzane są badania właściwości magnetycznych i elektrycznych materiałów luminescencyjnych. Ścisła współpraca obu ośrodków, stałe konsultacje i wymiana doświadczeń zmierzają do znalezienia takiego składu chemicznego próbek materiału, który sprosta nowym wymogom przemysłu elektronicznego.

W dobie pogoni za alternatywnymi źródłami energii praca nad poszukiwaniem materiałów termoelektrycznych o jak najwyższej wydajności, których użycie będzie spełniało także wymogi proekologiczne, staje się jednym z podstawowych zadań, jakie ludzkość stawia nauce, dlatego drugim obszarem badawczym, którym zajmują się naukowcy w Zakładzie Fizyki Kryształów, są materiały termoelektryczne wykorzystujące tak zwane zjawisko

Foto: Agnieszka Sikora

↑ Dr hab. prof. UŚ Henryk Duda i prof. dr hab. inż. Tadeusz Groń z Zakładu Fizyki Kryształów UŚ

sko Seebecka. Dzięki nim możliwe staje się wytwarzanie energii elektrycznej kosztem energii cieplnej. Jednym z problemów pozostaje wprawdzie niska wydajność tego typu termogeneratorów, dzisiaj jednak pojawiła się ogromna liczba urządzeń, które nie potrzebują dużej ilości energii. Prace badawcze nad materiałami termoelektrycznymi prowadzone są wspólnie z Instytutem Chemii Uniwersytetu Śląskiego. ■

Badanie przyspieszającej ekspansji Wszechświata

Zespół prof. dr hab. Marka Biesiady z Zakładu Astrofizyki i Kosmologii w Instytucie Fizyki UŚ podejmuje w swoich pracach problem wykorzystania silnych soczewek grawitacyjnych w roli nowego testu kosmologicznego, inicjując przy tym owocną współpracę międzynarodową z badaczami z Chin i Francji. Jednym z najważniejszych nurtów współczesnej kosmologii są badania fenomenu przyspieszającej ekspansji Wszechświata. Stały się one głośne szczególnie po tym, jak Saul Perlmutter,

Brian P. Schmidt oraz Adam G. Riess potwierdzili na podstawie obserwacji supernowych, że tempo rozszerzania Wszechświata wzrasta. Zostali za to odkrycie uhonorowani Nagrodą Nobla. Naukowcy nie znają przyczyny wzrostu tempa owego rozszerzania. Część z nich wiąże je z problemem tzw. ciemnej energii, której natura także pozostaje nieznana, dlatego ważnym zadaniem dla kosmologii jest dostarczenie jak najwięcej informacji obserwacyjnych, do których dopiero będą mogły nawiązywać przyszłe teorie.

Badacze z Instytutu Fizyki wykorzystują w swoich pracach dane obserwacyjne produkowane przez inne zespoły, m.in. obserwacje supernowych typu Ia ciągle prowadzone przez noblistów z 2011 roku, dane pochodzące z obserwacji gromad galaktyk, z obserwacji szczegółów rozkładu struktury wielkoskalowej czy anizotropii promieniowania mikrofalowego. Ogromnym osiągnięciem zespołu okazało się wykorzystanie tzw. silnych soczewek grawitacyjnych (tę funkcję pełnić mogą np. galaktyki eliptyczne) w roli nowego testu kosmologicznego. Celem zespołu jest więc poszukiwanie i badanie takich układów, które dają obrazy wielokrotne. Obecnie członkom zespołu udało się odkryć około setki takich soczewek, które będą podlegać dalszym analizom. Na tym gruncie zespół prof. Biesiady współpracuje z grupą badawczą prof. Zong-Hong Zhu z Beijing Normal University oraz z dr. Rafaellem Gavazzim z Instytutu Astrofizyki w Paryżu. ■

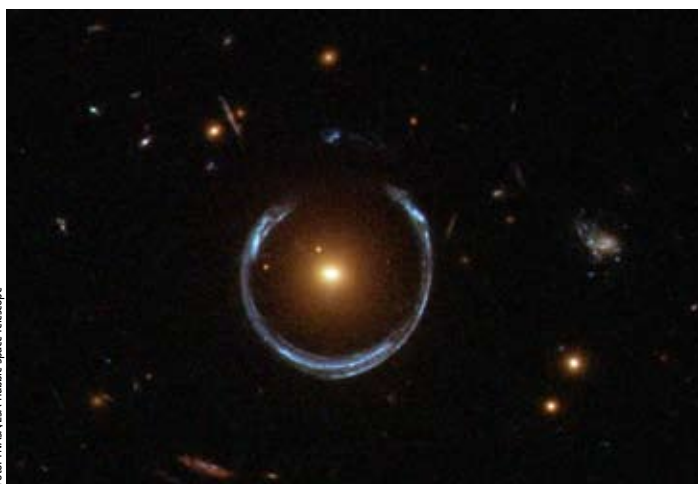

Foto: NASA/ESA, Hubble Space Telescope

↑ Galaktyka LRG 3-757 zniekształca obraz dalszej galaktyki

Szesnastowieczne druki ze zbiorów lwowskich

Kolekcja Wiktora hr. Baworowskiego we Lwowie, jedna z najważniejszych bibliotek fundacyjnych okresu zaborów, została założona i ufundowana w połowie XIX wieku przez polskiego bibliofila, mecenasa nauk, poetę i tłumacza – hrabiego Wiktora Baworowskiego. Gromadził on książki, rękopisy, ryciny – tworząc ogromny i niepowtarzalny zbiór (ok. 60 tysięcy tomów), który od 1900 roku był publicznie dostępny jako biblioteka fundacyjna, stając się znaczącym ośrodkiem życia naukowego. Od 1945 roku zasadniczą część kolekcji jest przechowywana w Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy. W ostatnich latach biblioteka została objęta projektem rewaloryzacyjnym polskiego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Śląscy naukowcy z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej pod kierunkiem dr. hab. prof. UŚ Leonarda Ogiermana w 2010 roku przystąpili do realizacji projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki pn. „Wspólnota pamięci. Druki XVI wieku w zbiorach Biblioteki Fundacji Wiktora hr. Baworowskiego we Lwowie”. Wybór tematu nie był przypadkowy. Dr Jolanta Gwóźdź i mgr Tadeusz Maciąg wiele czasu spędzili w lwowskiej bibliotece, gromadzącej liczne, obecnie w dużej mierze rozproszone, kolekcje historyczne, poszukując tematu najkorzystniejszego nie tylko dla polskiej kultury i dziedzictwa narodowego, ale także dla strony ukraińskiej. Szesnastowieczne książki bezspornie są najciekawszą i najcenniejszą częścią starych druków Biblioteki Fundacji Wiktora hr. Baworowskiego, o wyjątkowej wartości dla kultury umysłowej nie tylko dawnego, ale i współczesnego Lwowa.

Projekt pozwolił na opracowanie zaledwie niewielkiej części kolekcji. Udało się zidentyfikować 634 tytuły, z czego 264 pozycje pochodzą z pierwszej połowy XVI wieku, a 370 – z drugiej. Kom-

pleksowa praca nad pozostałymi zbiorami kolejnych wieków powinna być kontynuowana. Naukowcy z IBiIN wierzą, że to dobry początek, a następne granty pozwolą na dalszą pracę w lwowskich zasobach. ■

Foto: Jolanta Gwóźdź

↑ Karta pergaminowa z inicjałem „Ofiara Abrahama”. Missale Cracoviense. Argentine: Melchior Lotter, 1502–1505. Ze zbiorów Wiktora hr. Baworowskiego, obecnie w LNNBU im. W. Stefanyka

Prace badawcze nad węglowodorami

W 2010 roku dr Iwona Jelonek z Katedry Geochemii, Mineralogii i Petrografii została koordynatorem projektu badawczego RATIO-COAL, którego podstawowym celem była poprawa jakości procesu karbonizacji węgla poprzez optymalizację składu paliwa stosowanego w mieszankach koksowniczych. Wyniki prac badawczych przyczyniły się do opracowania innowacyjnej formuły prognozowania jakości koksu, znajdującej zastosowanie w przemyśle stalowym i koksowym oraz w pracach nadrzędnych instytucji i placówek naukowych. Rezultaty owej współpracy zostały zaprezentowane w czerwcu 2014 roku na Wydziale Nauk o Ziemi UŚ. Partnerami w projekcie byli przedstawiciele Kombinatu Koksochemicznego Zabrze SA, ThyssenKrupp Steel Europe AG (Niemcy), Agencja Estatal Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Hiszpania), Ústav Geoniky AV ČR, v.v.i. (Czechy) i Třinecké Železárně a.s. (Czechy).

Oprócz badań wykonywanych na zlecenie konkretnych inwestorów dr Jelonek prowadzi równoległe prace badawcze wynikające bezpośrednio z uczestnictwa w ICCP (*Międzynarodowym Komitecie Petrologii Węgla*), a także amerykańskiej organizacji TSOP (*Towarzystwo Petrologii Organicznej*). Obie organizacje skupiają czołowych światowych naukowców zajmujących się badaniami genezy węgla, towarzyszących im skał, jak również skałami organicznymi (w tym łupkami gazonośnymi) oraz zagadnieniami związanymi z wpływem wykorzystania węgla na środowisko.

Dr Jelonek otrzymała trzy międzynarodowe akredytacje wydane przez *Międzynarodowy Komitet Petrologii Węgla ICCP*. Wartość ich jest ogromna, uzyskane bowiem przez dr Jelonek wyniki są zna-

wane na całym świecie, a to oznacza, że gdy autorka afiliuje wykonane analizy akredytacją wydaną przez Międzynarodowy Komitet Petrologii Węgla (ICCP), inwestor, który zleca dokonanie tych analiz, ma gwarancję, że są one przeprowadzone prawidłowo. ■

Foto: Archiwum Iwony Jelonek

↑ Dr Iwona Jelonek podczas pracy w kopalni węgla brunatnego w prowincji Yunnan w Chinach

Nowa terapia w leczeniu schizofrenii

Badaniem schizofrenii oraz sposobów jej leczenia zajmuje się dr Kasper Czech z Instytutu Psychologii UŚ, podejmujący pionierskie w skali Polski badania nad wykorzystaniem terapii neurofeedback.

Na podstawie przeprowadzonych badań dr Czech zbudował czteropiętrowy model holistycznego leczenia schizofrenii w formie piramidy. Najniżej znajduje się leczenie farmakologiczne, cechujące się najmniejszym wysiłkiem pacjenta i systemu opieki zdrowotnej. Kolejne piętro zajmują działania psychoedukacyjne, dzięki którym pacjent zyskuje świadomość swojej choroby, jej zwiastunów oraz przebiegu. Trzecim elementem jest trening funkcji poznawczych. Jedną z jego możliwych form jest właśnie terapia neurofeedback, którą dr Czech zaadaptował do rehabilitacji funkcji poznawczych osób dotkniętych schizofrenią. Terapia ta polega na modyfikacji pracy bioelektrycznej mózgu metodą treningu. Pacjent gra w specjalnie przygotowaną grę komputerową dzięki podpiętym na głowie elektrodom mierzącym pracę jego mózgu. Terapeuta na swoim monitorze ustawia zakresy fal trenowanych, czyli ustala warunki, przy jakich ma się pojawić tzw. nagroda behawioralna (punkt w grze), oraz przebieg wydarzeń na symulatorze. Dzięki prostym grom (muszą bowiem spełniać warunek czytelności) pacjent zaczyna kontrolować wydarzenia pracą własnego mózgu. Efekty przeprowadzonych testów klinicznych przerosły oczekiwania dr. Czecha. Nastąpiła poprawa procesów uwagi, znacząca poprawa funkcji myślenia oraz zmniejszenie poziomu lęku i nasilenia psychotycznych mechanizmów obronnych, co umożliwiała u badanych pacjentów zmniejszenie dawki leków.

Foto: Tomasz Okrasa

Dr Kasper Czech

Czwarte piętro piramidy może zostać wprowadzone, kiedy pacjent jest zabezpieczony lekowo, zna reguły higieny psychicznej, rozumie swoją chorobę i przeszedł trening poznawczy. Wtedy dopiero można zastosować intensywną psychoterapię, żeby opanować psychotyczne mechanizmy współtworzące chorobę na tyle, na ile to jest możliwe. ■

Znaczenie chelatorów żelaza w terapii przeciwnowotworowej

W Zakładzie Chemii Organicznej (Instytut Chemii UŚ) od ponad dziesięciu lat prowadzone są badania nad związkami o potencjalnym działaniu przeciwnowotworowym. Cykl badań rozpoczął się od współpracy polskich naukowców z profesorem Desem Richardsonem z Uniwersytetu w Sydney. W prace zespołu badawczego kierowanego przez prof. zw. dr. hab. inż. Jarosława Polańskiego zaangażowani byli dr hab. Robert Musioł, dr Anna Mrozek-Wilczkiewicz oraz dr inż. Maciej Serda.

Jednym z realizowanych zadań była analiza właściwości chelatorów żelaza, którymi w ramach swojej rozprawy doktorskiej zajmował się dr inż. Maciej Serda. W ciągu czterech lat identyfikował dla tych związków cele molekularne o potencjalnym działaniu przeciwnowotworowym. Pierwszym celem molekularnym poszukiwanych związków było zablokowanie syntezy DNA, zatrzymujące proces namnażania komórek nowotworowych w organizmie. Drugi mechanizm działania polega na tworzeniu reaktywnych form tlenu. Chelator wraz ze skompleksowanym żelazem biorą udział w tak zwanej reakcji Fentona, w której wyniku tworzy się rodnik hydroksylowy, śmiertelnie indywidualnie chemiczne, zabijające miejscowo to, co znajduje się w jego pobliżu, a więc także komórkę nowotworową. Trzecim elementem opisującym działanie chelatorów żelaza jest natomiast zaburzenie metabolizmu żelaza w komórkach rakowych, co także prowadzi do ich obumarcia.

Dr inż. Serda uzyskał około sześćdziesięciu różnych związków chemicznych, z których dwa zasługują na szczególną uwagę ze względu na najwyższą jak dotąd zaobserwowaną aktywność.

Foto: Małgorzata Koskiewicz

Mgr Mateusz Korzec i prof. zw. dr hab. Jarosław Polański

Przygotowane zostało również zgłoszenie patentowe. Grupa pracująca w Zakładzie Chemii Organicznej zaangażowana jest we wstępną fazę badań związaną z projektowaniem molekularnym. Aby jednak uzyskane związki mogły być w przyszłości wykorzystane w przemyśle farmaceutycznym, muszą zostać poddane dalszym, niezwykle kosztownym badaniom. ■

Wykrywanie aktywnych stoków osuwiskowych

Dr hab. prof. UŚ Ireneusz Malik oraz dr Małgorzata Wistuba w ramach projektu dofinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zajmują się opracowaniem nowego narzędzia do wykrywania aktywnych stoków osuwiskowych. Efekt prac pozwoli jeszcze dokładniej określić zagrożenie ruchami masowymi na danym terenie.

Jeśli inwestor chciałby sprawdzić, czy interesujący go teren jest zagrożony ruchami masowymi, może obecnie skorzystać z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Jest to projekt, którego celem było rozpoznanie i zaznaczenie na mapie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce, zaimplementowany w postaci geoportalu i dostępny na stronie internetowej PIG.

Dzięki nowemu narzędziu opracowywanemu przez badaczy z Uniwersytetu Śląskiego możliwe będzie nałożenie na dostępną już bazę informacji o stopniu aktywności poszczególnych stoków. Dr Małgorzata Wistuba opracowała algorytm matematyczny, dzięki któremu można, analizując przyrosty roczne drzew, „wyczytać”, ile razy dany stok był poddawany osuwaniu materiału w ciągu ostatnich stu czy stu pięćdziesięciu lat (w zależności od wieku danego drzewa).

Opracowywana metoda wydaje się o wiele bardziej skuteczna i z pewnością mniej kosztowna od dotychczasowych rozwiązań, naukowcy odczytują bowiem dane zapisane w strukturze drzew, uzyskując informacje w znacznie szerszym

Foto: Piotr Owczarek

Dr hab. prof. UŚ Ireneusz Malik

przekroju czasowym i przestrzennym, zamiast punktowego, otrzymanego w wyniku pomiarów prowadzonych bezpośrednio w otworze wiertniczym przygotowanym na stoku. Nowe rozwiązanie może zainteresować przede wszystkim architektów, władze gmin oraz inwestorów. Badacze uzyskali już poparcie Małopolskiej Izby Architektów oraz rekomendację gminy Milówka i Starostwa Powiatowego w Żywcu. ■

Badania układów wysokiego ciśnienia atmosferycznego

Dr Zuzanna Bielec-Bąkowska, adiunkt z Katedry Klimatologii na Wydziale Nauk o Ziemi, zajmuje się badaniem układów wysokiego ciśnienia atmosferycznego oraz występowaniem ekstremalnych zdarzeń klimatycznych. Brak całościowych i zarazem porównawczych badań klimatologicznych dotyczących występowania układów wysokiego ciśnienia nad Europą oraz pojawiające się ostatnio twierdzenia o wzroście częstości występowania zdarzeń ekstremalnych skłoniły dr Bielec-Bąkowską do podjęcia badań poświęconych tym zagadnieniom. Podstawę przeprowadzonych analiz stanowiły średnie dobowe wartości ciśnienia na poziomie morza określone dla punktów gridowych (węzłowych) w siatce o rozdzielczości przestrzennej $2,5^\circ \times 2,5^\circ$. W badaniach wykorzystano także wartości charakteryzujące pole ciśnienia w wyższej troposferze oraz liczne mapy synoptyczne, a okres badawczy obejmował lata 1951–2010.

W ramach wydzielonych regionów badaczka określiła roczną i wieloletnią zmienność występowania wyżów, sprawdzając, czy ich liczba wzrosła w porównaniu z poprzednimi latami. Okazało się, że w rozpatrywanym obszarze występuje dość istotne zróżnicowanie regionalne. Jest to ważna informacja nie tylko dla naukowców i mieszkańców poszczególnych regionów, ale w szczególności dla osób podejmujących decyzje o działaniach adaptacyjnych związanych ze zmianami klimatu, oznacza to bowiem odpowiednio spadek lub wzrost częstości występowania fal upałów lub fal mrozów w wybranych obszarach Europy. Najbardziej pracowitym etapem prowadzonych badań było wyznaczenie i opisanie każdego z ponad 8400 silnych układów wysokiego ciśnienia, jakie wy-

Foto: Małgorzata Kłoskiewicz

Dr Zuzanna Bielec-Bąkowska wyjaśnia, jak dokonuje się pomiarów aktywności w ogródku meteorologicznym Wydziału Nauk o Ziemi UŚ

stały w badanym okresie. Chociaż prace nad projektem zostały już zakończone, zgromadzone materiały pozwalają poszukiwać dalszych cech charakteryzujących występowanie silnych wyżów. W przyszłości dr Bielec-Bąkowska być może zajmie się wyznaczeniem tras przemieszczania się owych układów oraz ich trwałości i zasięgu. ■

Opracowała Małgorzata Kłoskiewicz

Nagrody i wyróżnienia dla studentów i absolwentów Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego UŚ

Śląska filmówka wśród najlepszych

Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego należy do najprężniej działających ośrodków edukacyjnych w kraju. W minionym roku akademickim filmy zrealizowane przez studentów Wydziału otrzymały kilkadziesiąt nagród na festiwalach krajowych i międzynarodowych, m.in. w Grecji, Francji, Holandii, Rumunii, Belgii, Stanach Zjednoczonych, Rosji i na Ukrainie. Wśród wykładowców znajdują się wybitni filmowcy międzynarodowej rangi – m.in. Krzysztof Zanussi, Bogdan Dziworski, Andrzej Fidyk, Adam Sikora, Andrzej Ramlau, Filip Bajon i Jerzy Stuhr. Filmy zrealizowane przez studentów były wielokrotnie emitowane na antenie stacji telewizyjnych Kino Polska, TVP Kultura oraz Ale Kino+.

Nagroda dla filmu *Magma*

W Konkursie Młodego Kina, który odbywał się w ramach 38. Festiwalu Filmowego w Gdyni film pt. *Magma* otrzymał Nagrodę im. Lucjana Bokińca dla najlepszego filmu. *Magma* została zrealizowana i wyprodukowana przez studentów Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego – Pawła Maślone (scenariusz i reżyseria) oraz Cezarego Stoleckiego (zdjęcia). To kolejny sukces po nagrodach uzyskanych na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Palm Springs (USA) i na Festiwalu Filmów Szkolnych „Eureka” we Wrocławiu.

Sukces *Święta Zmarłych*

W 2013 roku film pt. *Święta Zmarłych* w reżyserii Aleksandry Terpińskiej, studentki WRiTV UŚ, był najczęściej prezentowanym polskim krótkometrażowym filmem fabularnym na międzynarodowych festiwalach. Uczestniczył w 30 pokazach. Na Festiwalu Filmów Szkolnych „Eureka” *Święta Zmarłych* otrzymało II nagrodę w kategorii film fabularny, wzbogacając dotychczasową kolekcję, w której znalazły

się m.in.: nagroda dla najlepszego filmu niezależnego na Festiwalu Filmów Polskich w Los Angeles, Grand Prix w kategorii film studencki w Ogólnopolskim Konkursie Filmów Niezależnych w Koninie, nagroda specjalna na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Kijowie, Grand Prix na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Krótkometrażowych „Drama” czy nagroda za najlepszą reżyserię na Festiwalu Filmów Studenckich „Watersprite” w Cambridge. *Święta Zmarłych* znalazło się na DVD Polish Shorts – kompilacji zawierającej najciekawsze i najlepsze polskie filmy krótkometrażowe, przygotowanej przez Krakowską Fundację Filmową.

Pierwszy w technologii 3D

Pierwszy w Polsce studencki film dyplomowy zrealizowany w technologii 3D nakręcił student Łukasz Baka (Zakład Realizacji Obrazu Telewizyjno-Filmowego UŚ, Pracownia Fotografii). Etiuda *Niepewne orbity* była prezentowana na krajowych i międzynarodowych festiwalach filmowych, m.in. na festiwalu filmowym Camerimage 2013 w Los Angeles.

Talenty Trójki

Konkurs Talenty Trójki organizowany przez Program 3 Polskiego Radia stanowi realną pomoc dla debiutantów na początku ich drogi artystycznej. Biorą w nim udział młodzi, najbardziej obiecujący twórcy – studenci oraz absolwenci uczelni artystycznych do 30. roku życia. Kandydatów zgłaszają uczelnie artystyczne, instytucje kultury i fundacje. Nagrody przyznawane są w trzech kategoriach: teatr, film i sztuki wizualne. Zwycięzcą edycji 2013, w kategorii film został absolwent katowickiej filmówki Grzegorz Zariczny, reżyser filmu dokumentalnego *Marysina Polana*, za który otrzymał m.in. nagrodę im. Macieja Szumowskiego na 50. Krakowskim Festiwalu Filmowym. Grzegorz Zariczny jest także laureatem Grand Prix konkursu krótkometrażowego na Sundance Film Festival 2013 (za film pt. *Gwizdek*). Wśród finalistów Talentów Trójki 2013 znalazła się również Aleksandra Terpińska, autorka filmu *Święta Zmarłych*.

Sukces w Sankt Petersburgu

12. edycja Międzynarodowego Festiwalu Debiutów Filmowych i Filmów Studenckich „Początek” w Sankt Petersburgu zakończyła się sukcesem katowickiej filmówki. Nagrodę za najlepszy scenariusz w sekcji filmów studenckich przyznano Krzysztofovi Kasiorowi i Piotrowi Maczudze za scenariusz do etiudy *Idziemy na wojnę!* wyprodukowanej przez WRiTV UŚ. To pierwsze międzynarodowe wyróżnienie dla filmu Krzysztofa Kasiora nagrodzonego w ubiegłym roku Jantarem na 31. Koszalińskim Festiwalu Debiutów Filmowych „Młodzi i Film”. W 12. edycji konkursu „Początek” brały także udział dwie inne etiudy zrealizowane przez studentów WRiTV – *Echo* (reż. Marcin Filipowicz, zdjęcia Dominik Zadęcki) oraz *Podróż z bagażem podręcznym* (reż. Arek Biedrzycki, zdjęcia Patryk Jordaniowicz). ■

Foto: Anna Boryś

↑ Na planie filmu *Niepewne orbity*, etiudy 3D Łukasza Baki

Opracowała
Maria Sztuka

Nagrody i wyróżnienia studentów i pracowników Instytutu Sztuki UŚ w Cieszynie

Sukcesy artystyczne

Zwycięski exlibris Adama Czecha

Adam Czech (Zakład Grafiki) zdobył I nagrodę w międzynarodowym konkursie na exlibris organizowanym przez litewskie stowarzyszenie artystów, dziennikarzy i Gariunai Business Park. Temat konkursu związany był z rewoltą 1863 roku. Exlibris uhonorowany Prima Premija dedykowano Eugenijusowi Bulawasowi. Grafika Adama Czecha zatytułowana *Omphalos and Pythia* zdobyła wyróżnienie w konkursie 4th Biennial International Footprint w Center for Contemporary Printmaking w Norwalk, CT w USA. Na konkurs wpłynęło 300 grafik z 19 państw i 19 stanów amerykańskich. Do ekspozycji zakwalifikowano 112 grafik.

Nagrodzeni w Szanghaju

Exlibris prof. Eugeniusza Delekty i mała forma graficzna dr. Adama Czecha zdobyły nagrody The Excellent Prize in „Ju Qi Cup” w konkursie graficznym, zorganizowanym w ramach EXPO w Szanghaju. Imprezie The 1st International Prints & Exlibris in Shanghai towarzyszył katalog pokonkursowy.

Wyróżnienia dla Tomasza Kipki

W konkursie Taipei International Design Award 2013 w kategorii Visual Communi-

cation Design dr Tomasz Kipka z Zakładu Projektowania Graficznego Instytutu Sztuki UŚ otrzymał dwa wyróżnienia za plakaty *Jazz in the Ruins, 8th International Jazz Festival* (dla Śląskiego Jazz Clubu) i *The faces of Physics (dla Instytutu Fizyki UŚ)*. Do konkursu zgłoszono 4001 prac z 45 krajów. Do finału w każdej z trzech kategorii (Industrial Design, Visual Communication Design i Public Space Design) jury wyłoniło zaledwie po 20 prac! Finaliści pochodzą z Chin, Hiszpanii, Hong Kongu, Iranu, Korei Południowej, Meksyku, Polski, Rosji, Serbii, Szwajcarii, Tajwanu i Turcji. Ponadto plakat *Problem granic w filozofii i nauce – VII Seminarium Interdyscyplinarne Instytutu Filozofii i Instytutu Fizyki UŚ* Tomasza Kipki znalazł się w gronie wyróżnionych na 23. Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach.

Joanna Basicz – jedyna z Polski

Joanna Basicz, studentka Instytutu Sztuki, została zakwalifikowana do udziału w World Biennial of Student Photography 2013 (Nowy Sad, Serbia). Studentka UŚ była jedyną zakwalifikowaną uczestniczką z Polski.

Joanna Basicz otrzymała także główną nagrodę w konkursie „Nowy wymiar kultury” w kategorii plakat.

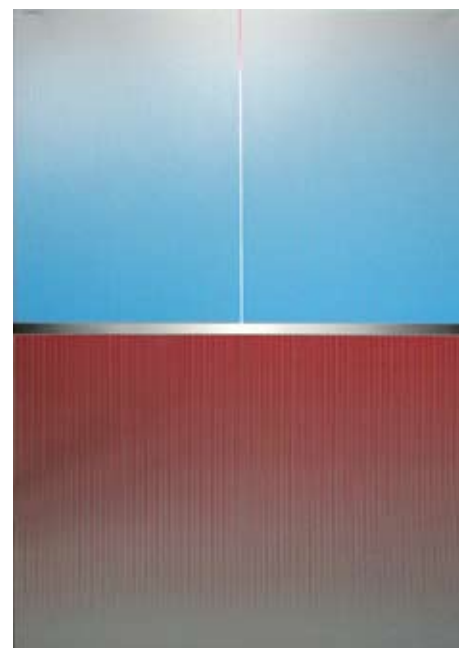
Kolejnym sukcesem Joanny Basicz jest zajęcie trzeciego miejsca na 11. edycji największego konkursu fotograficznego dla studentów Discover Europe 2014. Zdjęcie zatytułowane *W kolejce / In the Queue* nagrodzono w kategorii „Europo zaskocz mnie! / Surprise me Europe!”.

Pierwsza nagroda dla Natalii Pawlus

Natalia Pawlus z Zakładu Grafiki zajęła pierwsze miejsce w międzynarodowym konkursie graficznym drzeworytu i techniki metalowych Primo Premio Grafica Italiana 2014. Nagrodą jest m.in. wystawa indywidualna podczas corocznego przeglądu grafiki włoskiej w Vigonzie w prowincji Padwa.

Anna Tomica wyróżniona w Kanadzie

Studentka Grafiki Instytutu Sztuki w Cieszynie Anna Tomica zdobyła wyróż-

↑ Tomasz Jędrzejko, *Landscape metaphysical no. 2*, akryl na płótnie, 90×120 cm

nienie (Mention Estampe/Engraving distinction) w dyscyplinie grafika na Biennale Internationale d'Art Miniature w Kanadzie. Wystawa pokonkursowa była eksponowana w Galerii Du Rift w Ville-Marie.

Paulina Poczęta nagrodzona w Częstochowie

Paulina Poczęta (z Zakładu Rysunku Instytutu Sztuki WA UŚ) została laureatką II nagrody w 8. Międzynarodowym Biennale Miniatury w Częstochowie za pracę *Odrobina człowieczeństwa*, tryptyk, rysunek ołówkiem, 2014.

24. Międzynarodowe Biennale Plakatu w Warszawie

Wśród zakwalifikowanych do 24. Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie znalazły się plakaty dr. Tomasza Kipki i dr. Łukasza Klisia z Zakładu Projektowania Graficznego. W kategorii Złoty Debiut im. Henryka Tomaszewskiego zakwalifikowały się plakaty doktorantki Iwony Cichy oraz studentki Justyny Smoły.

Tomasz Jędrzejko wśród nominowanych

Tomasz Jędrzejko, adiunkt w Zakładzie Projektowania Graficznego Instytutu Sztuki w Cieszynie, znalazł się w gronie nominowanych do nagrody w konkursie STRABAG Artaward International 2014. ■

↑ Tomasz Kipka, *Oblicza fizyki: mikroświat*. Wyróżnienie w Taipei International Design Award 2013

Opracowała Maria Sztuka

Nagrody i wyróżnienia studentów, absolwentów i pracowników Instytutu Muzyki UŚ

Muzyczne laury

Sukces studentki Anny Lipiak

Anna Lipiak, studentka III roku kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (z klasy fortepianu mgr. Grzegorza Niemczuka) zdobyła dyplom finalistki na 45. Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina organizowanym przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie. Utalentowana studentka zwyciężyła również na VII Concorso Nazionale di Esecuzione Musicale Città di Piove di Sacco, który odbywał się w Auditorium Giovanni Paolo II w Piove di Sacco we Włoszech. Anna Lipiak może szczerzyć się uzyskanym wynikiem, przyznano jej bowiem 99 na 100 możliwych punktów, co dało jej *Primo Premio Assoluto*.

Grand Prix dla „Harmonii”

Chór Uniwersytetu Śląskiego Harmonia z Cieszyna triumfował podczas XVI Łódzkiego Festiwalu „Cantio Lodziensis”, jednej z największych i najbardziej prestiżowych krajowych imprez chóralskich. Zespół pod dyrekcją dr hab. Izabelli Zieleckiej-Panek otrzymał Grand Prix festiwalu, dołączając nagrodę do swojej bogatej kolekcji zwycięstw i wyróżnień. Kontynuator tradycji założonego w 1908 roku w Cieszynie Towarzystwa Śpiewaczego „Harmonia” koncertuje w Polsce i Europie, uczestniczy w konkursach i festiwalach międzynarodowych, nagrywa dla radia i telewizji, realizuje nagrania płytowe. Z okazji 105. urodzin na koncercie jubileuszowym spotkali się wszyscy dotychczasowi członkowie „Harmonii”.

Nowe płyty CD

Znakomite płyty CD powiększą kolekcję koneserów. Niezwykła realizacja partii komputerowych autorstwa Krzysztofa Gawłasa znalazła się na krążku zatytułowanym *Gdy się zapali mój duch jak pochodnia*. Twórcą koncepcji artystyczno-literackiej jest Bogusław Słupczyński, wśród wykonawców znaleźli się: Marek Andrysek (akordeon), Zbigniew Kaleta (klarnet), Krzysztof Lasoń (skrzypce), Stanisław Lasoń (wiolonczela), Michał Żymełka (perkusja), Chór kameralny „Ad libitum” pod dyr. dr hab. Izabelli Zieleckiej-Panek. Utwór został zamówiony przez Fundację im. Zofii Kossak, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach pro-

gramu „Kolekcje” – priorytet „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki.

W Wydawnictwie Uniwersytetu Śląskiego ukazała się płyta CD *Barwy Ziemi, Głosy Natury* Wałach–Golec–Żupański Trio. Płyta zawiera kompozycje Zbigniewa Wałacha, a także oryginalne melodie ludowe opracowane przez Wojciecha Golca i Marcina Żupańskiego.

W Studio Koncertowym Polskiego Radia w Katowicach i w Kaplicy Sióstr Boromeuszek w Cieszynie dokonano nagrania płyty „Harmonia 1908–2013”. 105. urodziny chór pod dyrekcją dr hab. Izabelli Zieleckiej-Panek uwiecznił nagraniami dzieł chóralnych *a cappella* m.in.: Mikołaja Zielińskiego, Józefa Świdra, Feliksa Nowowiejskiego, Henryka Czyża i... zespołu ABBA.

Na świątecznej płycie *Moc tradycji – Koledy polskie* znalazły się utwory Izabelli Kopeć (mezzosopran), Ewy Jaślar (harfa), Tomasza Filipczaka (fortepian i aranżacje), Chóru Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” oraz Chóru Dziecięcego „Canzonetta” ze Strumienia, Kwintetu Smyczkowego Akademii Muzycznej w Katowicach. Płyta została nagrana w Studiu Koncertowym Polskiego Radia w Katowicach.

Koncertowali na scenach świata

Joanna Boślak-Górniok z Zakładu Teorii Muzyki i Kompozycji koncertowała w Chorwacji na Korčyra Baroque Festival, a także podczas New York Early Music Celebration 2013, brała również udział w Festiwalu Poznań Baroque. Dr Marcin Hałat wystąpił w Operze w Lipsku, Riehen w Szwajcarii, a także podczas Sinfonietta Cracovia. Dr hab. Joanna Glenc dyrygo-

Foto: Archiwum Anny Lipiak
Anna Lipiak, finalistka 45. Ogólnopolskiego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina

wała na XXII Międzynarodowym Festiwalu Chórów w Larissie w Grecji. Wojciech Golec prezentował folklor polski w Sauze d'Oulx we Włoszech. W The Polish Museum of America w Chicago odbył się recital fortepianowy prof. UŚ kwal. II st. Michała Korzistki. Z recitalem solowym *Chopin by the Lake* wystąpił Grzegorz Niemczuk, najpierw w Ogrodach Botanicznych w Singapurze, a następnie w Bowral w Australii w ramach I etapu *Southern Highlands International Piano Competition*. Dr hab. Anna Szostak-Myrczek na Światowych Dniach Muzyki Międzynarodowego Stowarzyszenia Muzyki Współczesnej w Wiedniu dyrygowała Zespołem Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”. Koncertów fortepianowych Wojciecha Waleczka słuchano w Argentynie i w Niemczech. ■

Opracowała
Maria Sztuka

Sportowe trofea

Judo

Zawodnicy sekcji judo wzięli udział w Otwartych Międzynarodowych Mistrzostwach w Judo Masters zorganizowanych na Węgrzech (marzec 2014) oraz na Słowacji (kwiecień 2014). Adam Górnik, trener i pracownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ, zajął I miejsce, zdobył tytuł Międzynarodowego Mistrza Węgier Judo Masters 2014 oraz tytuł Międzynarodowego Mistrza Słowacji Judo Masters 2014. Bartosz Norman, Krzysztof Walisko oraz Bartłomiej Wojtacha zdobyli indywidualnie brązowe medale podczas zawodów rozegranych na Węgrzech. Ostatni z wymienionych zawodników uzyskał również tytuł Międzynarodowego Mistrza Słowacji Judo Masters w 2014.

Aerobik

Foto: AZS UŚ

↑ Przedstawicielki reprezentacji Uniwersytetu Śląskiego w aerobiku sportowym

Do największych sukcesów zawodników sekcji aerobik należą osiągnięcia solistek w klasyfikacji uniwersytetów w 2014 roku. I miejsce zajęła Natalia Mordarska (studentka Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UŚ), na II miejscu podium stała Karolina Zasada (studentka Wydziału Filologicznego), III miejsce natomiast wywalczyła Sonia Egner (studentka Szkoły Zarządzania UŚ). W konkurencji trójek III miejsce w klasyfikacji Uniwersytetów zajęły reprezentantki UŚ w składzie: Natalia Mordarska, Karolina Zasada i Kamila Gołębiowska (studentka Wydziału Nauk o Ziemi). Sukcesy odniesione w tej trudnej, lecz widowiskowej dyscyplinie są wynikiem ciężkiej pracy zawodniczek

pod okiem trenerki, mgr Katarzyny Ostrowskiej (SWFiS UŚ).

Ergometr wioślarski

Ogromny sukces odniosły również reprezentantki Uniwersytetu Śląskiego w ergometrze wioślarskim. Drużyna w składzie: Karolina Mrowca (studentka Wydziału Prawa i Administracji), Klaudia Kulawik (studentka Wydziału Prawa i Administracji), Anna Zajac (studentka Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska), Martyna Ludwig (studentka MISH UŚ), Katarzyna Kupka (studentka Wydziału Filologicznego) oraz Katarzyna Malarz (doktorantka Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii) została sklasyfikowana na III miejscu podczas Akademickich Mistrzostw Polski w ergometrze wioślarskim. Ponadto indywidualnie Karolina Mrowca zdobyła brązowy medal w kategorii lekkiej w rywalizacji uniwersytetów. Zawody, które odbyły się w kwietniu 2014 roku w Toruniu, przyciągnęły rekordową liczbę uczestników. W rozgrywkach wzięło udział ponad 500 zawodników reprezentujących niemal 50 uczelni z całego kraju. Trenerem sekcji jest mgr Stanisław Bonk (SWFiS UŚ).

Lekkoatletyka

Podgrzana do zawrotnych temperatur była także atmosfera podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Lekkoatletyce, które odbywały się na przełomie maja i czerwca 2014 roku w Białymstoku. Złoty medal w skoku wzwyż i brązowy medal w skoku w dal wywalczył Mateusz Dłutek (student Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach). Roksana Brodnicka (studentka Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii) została natomiast brązową medalistką w rzucie oszczepem

Foto: Paweł Wytyczek

↑ Karolina Mrowca, brązowa medalistka Akademickich Mistrzostw Polski w ergometrze wioślarskim

Wśród studentek uniwersytetów, tuż za przedstawicielkami UWM Olsztyn oraz UKW Bydgoszcz, osiągając na tegorocznych Mistrzostwach wynik 31,45 m.

Jeździectwo

Na przełomie maja i czerwca 2014 roku zawodnicy sekcji jeździeckiej rywalizowali w XXXI Akademickich Mistrzostwach Polski w Jeździectwie. Drużynę KU AZS UŚ reprezentowali: Aleksandra Bagińska, Karolina Brysz, Aleksandra Majeranowska (studentka Wydziału Prawa i Administracji), Sonia Golicz (studentka Wydziału Radia i Telewizji) oraz Mateusz Cichoń (student Wydziału Prawa i Administracji). Ten ostatni wywalczył dla Uniwersytetu Śląskiego najlepszy wynik. Startując na niemieckim walcu Furst Donerhall, zdobył brązowy medal w kategorii ujeżdżanie profi. ■

Opracowała Małgorzata Kłoskiewicz

Foto: AZS UŚ

↑ Medaliści wraz z trenerem Stanisławem Bonkiem podczas Akademickich Mistrzostw Polski w Lekkoatletyce

Nagrody i wyróżnienia

Laureaci stypendium START

Wśród laureatów edycji 2014 stypendium START dla młodych uczonych Fundacji na rzecz Nauki Polskiej znaleźli się naukowcy Uniwersytetu Śląskiego: mgr Bartłomiej Gardas (w dziedzinie fizyki), mgr Marek Marzec (biologia molekularna), dr Żaneta Wojnarowska (chemia fizyczna) oraz dr Mariusz Wolff (chemia). Stypendia START są przyznawane od 1993 roku i stanowią prestiżowe wyróżnienie dla młodych naukowców, którzy dopiero rozpoczynają karierę naukową, ale mogą się już wykazać znaczącymi osiągnięciami badawczymi.

Nobel Studencki

Studentki Uniwersytetu Śląskiego zajęły II miejsce (Marta Mierzwa) i III miejsce (Anna Wróblewska) w konkursie na najlepszego studenta w Polsce – Studencki Nobel 2014 (województwo śląskie). Roksana Brodnicka, studentka kierunku zamawianego matematyka kodem nowoczesności, została wyróżniona Noblem Studenckim w kategorii branżowej. Laureatka otrzymała dyplom dla najlepszego studenta w województwie śląskim w dziedzinie nauk ścisłych. Ideą konkursu Nobel Studencki jest wyłanianie najzdolniejszych i najaktywniejszych jednostek spośród studentów w Polsce. Celem jest nagradzanie wysiłków laureatów i promocja aktywności studenckiej zarówno w środowisku akademickim, jak i poza nim. Studencki Nobel jest konkursem organizowanym cyklicznie przez Niezależne Zrzeszenie Studentów.

Aniżej Deboch / Archiwum Biblioteki Śląskiej

↑ Laureatki z Uniwersytetu Śląskiego

Konkurs „Most do Języka Chińskiego”

6 maja 2014 roku w Opolu odbył się krajowy finał konkursu „Most do Języka Chińskiego”. W konkursie brało udział 15 uczestników z całej Polski. Uniwersytet Śląski reprezentowała Katarzyna Tomaszewska, studentka Instytutu Języka Angielskiego, która zajęła drugie miejsce – w nagrodę została zaproszona do Chin na światowy finał konkursu. W przygotowaniach do konkursu pomogły jej lektorki Instytutu Języka Angielskiego Weiping Peng oraz Yingling Duan. Konkurs składał się z trzech części. Pierwszą z nich było wygłoszenie przemówienia w języku chińskim na temat „Chiny moim przeznaczeniem”. W drugiej części należało się wykazać wiedzą

o Państwie Środka. Ostatnią część stanowił pokaz artystyczny – uczestnicy śpiewali chińskie piosenki, prezentowali skecze, tai-chi, sztukę formowania bonsai. Pokaz artystyczny reprezentantki UŚ składał się z malarstwa i kaligrafii.

Konkurs Mistrzowie Mediacji 2014

Foto: Ministerstwo Sprawiedliwości

↑ Drużyna z Wydziału Prawa i Administracji UŚ

6 marca 2014 roku w gmachu Ministerstwa Sprawiedliwości odbył się finał ogólnopolskiego konkursu Mistrzowie Mediacji 2014. Pierwsze miejsce w konkursie zajęła drużyna z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w składzie: Anna Bicz, Magdalena Ditmer i Adam Bendkowski. Konkurs ma na celu propagowanie mediacji jako bardziej efektywnego niż postępowanie sądowe sposobu rozwiązywania sporów. Świadomi tego, iż powodzenie mediacji jest uzależnione od umiejętności oraz profesjonalizmu mediatora, organizatorzy przyjęli praktyczną formułę konkursu. W finale trzy najlepsze drużyny przedstawiły symulacje postępowania mediacyjnego. Organizatorami Konkursu byli: Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland oraz kancelarie K&L Gates Jamka sp. k. i MDDP Sobońska, Olkiewicz i Wspólnicy.

Nagroda dla prof. zw. Bogdana Dziworskiego

Prof. zw. Bogdan Dziworski, operator, reżyser, wykładowca z Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego, został wyróżniony Nagrodą Smok Smoków za całokształt twórczości. Wyróżnienie zostało wręczone podczas 54. Krakowskiego Festiwalu Filmowego, który miał miejsce 27 maja 2014 roku w kinie Kijów Centrum. Nagroda Smok Smoków przyznawana jest od 1998 roku przez Radę Programową Krakowskiej Fundacji Filmowej, organizatora Krakowskiego Festiwalu Filmowego, jako wyraz uznania za wkład w rozwój światowej kinematografii w dziedzinie filmu dokumentalnego i animowanego. Prof. Bogdan Dziworski jest autorem ponad 40 filmów krótkometrażowych i dokumentalnych, operatorem, scenarzystą i fotografikiem. Od lat jest związany z katowicką filmówką, gdzie wykłada oraz kieruje Zakładem Realizacji Obrazu Filmowo-Telewizyjnego. W latach 2002–2005 pełnił funkcję dziekana Wydziału.

Nagroda „Śląski Smaragd 2013”

Fot.: Antonina Murawa

↑ Prof. zw. dr hab. Tadeusz Ślawek

31 października 2013 roku ksiądz Tadeusz Szurman, biskup diecezji katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, wręczył nagrody „Śląskiego Smaragdu 2013”. Laureatem nagrody został m.in. prof. zw. dr hab. Tadeusz Ślawek (rektor Uniwersytetu Śląskiego w latach 1996–2002). „Śląski Smaragd” jest wyróżnieniem przyznawanym wybitnym przedstawicielom Śląska za szczególne osiągnięcia w dziedzinie ekumenizmu, tolerancji, pojednania między narodami i integracji europejskiej. Kościół luterański na Śląsku chce tym wyróżnieniem docenić ludzi zaangażowanych w dzieło wznoszenia się ponad podziałami religijnymi, narodowościowymi i kulturowymi.

Prof. Dariusz Rott laureatem Zagłębiowskiej Nagrody „Humanitas”

27 czerwca 2014 roku w Wyższej Szkole „Humanitas” w Sosnowcu już po raz dziewiąty wręczona została Zagłębiowska Nagroda „Humanitas”. Jest to doroczne, regionalne wyróżnienie przyznawane osobom i instytucjom, które swoją działalnością przyczyniają się do promowania Zagłębia Dąbrowskiego, umacniania lokalnej tożsamości oraz tworzenia fundamentów społeczeństwa obywatelskiego. W kategorii promocyjnej uhonorowany został Młodzieżowy Dom Pracy Twórczej w Dąbrowie Górniczej. W tym roku po raz

Fot.: Edyta Kita

↑ Prof. dr hab. Dariusz Rott

pierwszy nagroda w kategorii honorowej przyznana została dwóm osobom, otrzymali ją prof. zw. dr hab. czł. rzecz. PAN Czesław Kupisiewicz oraz prof. dr hab. Dariusz Rott z Wydziału Filologicznego UŚ. Został doceniony przez Wysoką Kapitułę za wszechstronną działalność naukową i popularyzatorską przyczyniającą się do promocji Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego oraz popularyzowanie wiedzy o Zagłębiu Dąbrowskim wśród Ślązaków.

III edycja konkursów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2013/2014

Dr Jolanta Gwóźdź z Wydziału Filologicznego oraz dr Agnieszka Pieńczak z Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie zostały laureatkami III edycji konkursów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki ogłoszonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Celem modułu badawczego 1.1., do którego zostały zakwalifikowane projekty obu laureatek z Uniwersytetu Śląskiego, jest wspieranie długofalowych prac dokumentacyjnych, edytorskich i badawczych o fundamentalnym znaczeniu dla dziedzictwa i kultury narodowej.

Konkurs na logotyp Roku Kolberga

7 listopada 2013 roku ogłoszono wyniki konkursu na logotyp Roku Kolberga. Celem konkursu zorganizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca w Warszawie było wyłonienie najbardziej oryginalnego rozwiązania graficznego mającego za zadanie w jednoznaczny sposób nawiązywać do życia, działalności i dokonań Oskara Kolberga. Na konkurs nadesłanych zostało 214 prac graficznych. Decyzją jury zwyciężyła praca autorstwa Wojciecha Janickiego. Drugą nagrodę uzyskała Paulina Kosma, zeszłoroczna absolwentka Wydziału Artystycznego UŚ.

Konkurs III edycji programu „Mobilność Plus”

Mgr Bartłomiej Gardas, doktorant z Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii został laureatem konkursu prowadzonego w ramach III edycji programu „Mobilność Plus”. Program umożliwia uczestnikom udział w badaniach naukowych prowadzonych w renomowanych zagranicznych ośrodkach poprzez finansowanie wyjazdu oraz pobytu uczestnika. W dotychczasowych dwóch edycjach programu „Mobilność Plus” na zwycięskie granty resort nauki przeznaczył około 28 mln zł. ■

Opracowała
Agnieszka Sikora

Uczymy (się) przez całe życie

Uniwersytet Śląski świadomy tej uniwersalnej zasady niezmiennie działa, aby wiedza w akademickim wydaniu była dostępna nie tylko ludziom w wieku studenckim. Osobom, które ten swoisty wiek „poborowy” mają jeszcze przed sobą albo już go raczej tylko wspominają, UŚ stwarza dogodne warunki do rozwoju w duchu akademickiej wspólnoty.

Uniwersytet Śląski Dzieci

Celem tej jednostki Uniwersytetu Śląskiego jest umocnienie w dzieciach ich naturalnej ciekawości świata i pokazanie, że zgłębianie tajemnic otaczającej nas rzeczywistości nie musi być nudne, schematyczne i związane tylko z ograniczeniami modelu szkolnego. Wzbogacanie zainteresowań, prezentowanie nowych obszarów wiedzy i podtrzymywanie zapału do nauki – wszystko to ma sprawić, by absolwenci UŚD, niczym przysłowiowa skorupka, nasiąknęli potrzebą „dowiadania się” i by tej potrzeby nie zatracili. Poza sferą intelektualną w UŚD promuje się także sport, rozwija sprawność ruchową i umiejętności manualne.

W 2014 roku Uniwersytet Śląski Dzieci świętował swoje 5. urodziny – ma więc już tyle lat, ile jego najmłodszy uczestnicy. Z tej okazji została wydana okolicznościowa książeczka ilustrująca działania czterech grup wiekowych tworzących UŚD, a są to: Poszukiwacze (5–6 lat), Odkrywczy (7–9 lat), Młodzi Naukowcy (10–12 lat) oraz Eksperci (13–15 lat). W ramach UŚD funkcjonują także grupy twórcze takie, jak: „Filmowe cięcie-gięcie”, „Robotach na start!”, „Mała Akademia Tańca” czy „Katedra Ekspresji Dziecięcej”, działa również Studencki Chór Uniwersytetu Śląskiego Dzieci „Gioia”.

Pobyty dzieci na UŚD wygląda tak samo jak nauka „prawdziwych” studentów – posiadają indeksy, do których zbierają wpisy za poszczególne zajęcia, zaliczają kolejne semestry i lata, a na koniec zdobywają dyplomy.

Uniwersytet Śląski Młodzieży

Propozycją edukacyjną skierowaną do gimnazjalistów oraz uczniów pierwszej i drugiej klasy liceum jest Uniwersytet Śląski Młodzieży. W istniejącym od 2012 roku i składającym się z dwóch wydziałów jednostce rozwija w młodych ludziach chęć poznawania świata, jednocześnie starając się wskazywać kierunki zdobywania wiedzy i umiejętności, które w przyszłości mogłyby pomóc słuchaczom UŚM w wyborze życiowej drogi.

W ramach Wydziału Działań Publicznych i Studiów Humanistycznych działają pracownie: dobrego mówcy, działań społecznych i wizerunku publicznego, dziennikarstwa i nowych mediów, historii cieka-

Foto: UŚD

↑ Studenci Uniwersytetu Śląskiego Dzieci

wej, komunikacji społecznej, współczesnych stosunków międzynarodowych oraz filmu, teatru i fotografii. Studenci tego wydziału dowiadują się, jak przygotować wystąpienie publiczne, jak wygłosić je interesująco i jak poradzić sobie z towarzyszącą takiemu wystąpieniu treścią; poznają tajniki skutecznego kreowania wizerunku publicznego, w tym także odpowiednie techniki perswazyjne i komunikacyjne; poznają charakterystykę nowych mediów; stykają się z ciekawymi (i niejednokrotnie kontrowersyjnymi) tematami z zakresu z historii i politologii; zaglądają „za kulisy” filmu, teatru i sztuki fotografii.

Wydział Teorii i Doświadczenia związany jest z naukami przyrodniczymi, biofizycznymi oraz medycznymi. Tworzą go następujące pracownie: człowieka i medycyny, liczb, języka komputerowego, zjawisk przyrody i modelowania, źródeł energii, technologii życia oraz biologii natury. W czasie odbywających się tam zajęć młodzi studenci m.in. poznają działanie ultrasonografu, aparatu rentgenowskiego, kamery termowizyjnej; wykonują badania audiometryczne i optyczne; dowiadują się, jak postępować w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia; podczas wizyty w Fundacji Rozwoju Kardiologii w Zabrze stykają się z technologią protez serca i robotów

chirurgicznych oraz próbują samodzielnie obsługiwać narzędzia chirurgiczne; badają również parametry elektryczne organizmu i szukają podobieństw ludzkich organów do oporników i kondensatorów.

Licea i klasy uniwersyteckie

Uniwersytetowi Śląskiemu zależy również na szerokiej i przynoszącej korzyści obu stronom współpracy ze szkołami średnimi regionu i województwa śląskiego. Dwie placówki posiadają oficjalny status liceum uniwersyteckiego. Są to IV Liceum Ogólnokształcące im. gen. S. Maczka w Katowicach (od 3 września 2012 roku) oraz III Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Katowicach (od 28 maja 2012 roku). Dzięki takiej współpracy uczniowie i nauczyciele wymienionych szkół uzyskują dostęp do laboratoriów i pracowni uniwersyteckich, a niektórzy naukowcy UŚ prowadzą zajęcia dydaktyczne z wybranych przedmiotów. Licealiści uczestniczą w zajęciach akademickich, a najzdolniejsi z nich mogą liczyć na indywidualną pomoc pracownika naukowego, czyli tutora.

Osobnym przypadkiem jest Akademicki Zespół Szkół Ogólnokształcących w Chorzowie, powołany 1 września 2007 roku na mocy porozumienia między chorzowską radą miasta a Uniwersytetem Śląskim.

W kwietniu 2014 roku podpisano umowę o utworzeniu klasy akademickiej o charakterze medyczno-inżynierskim pod patronatem Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ. Jej uczniowie mają zapewniony udział w organizowanych przez uczelnię wybranych otwartych zajęciach i wykładach, jak również opiekę dydaktyczną i merytoryczną ze strony Uniwersytetu.

Ponadto od roku szkolnego 2012/2013 w III Liceum Ogólnokształcącym im. S. Batorego w Chorzowie działa specjalny oddział uniwersytecki – klasa prawniczo-językowa Uniwersytetu Śląskiego. Jej program, obejmujący filozofię, język łaciński dla prawników i język niemiecki w biznesie, jest tworzony w ścisłej współpracy z UŚ, a pracownicy Wydziału Prawa i Administracji prowadzą dla niej warsztaty i wykłady.

Od 2002 roku Uniwersytet Śląski zawarł umowę o współpracy dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej z prawie 60 podmiotami, z których zdecydowaną większość stanowią szkoły ponadgimnazjalne. W roku akademickim 2013/2014 UŚ swoim patronatem objął 14 placówek m.in. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. S. Żeromskiego w Bielsku-Białej czy I Liceum Ogólnokształcące im. A. Osuchowskiego w Cieszynie, co pokazuje, że Uniwersytet patrzy szerzej i nie ogranicza się tylko do obszaru konurbacji górnośląskiej.

Dzięki takim właśnie umowom wiele placówek edukacyjnych może zaoferować swoim podopiecznym jeszcze ciekawsze niż dotąd perspektywy kształcenia, a Uniwer-

sytyet Śląski promuje się wśród najlepszych uczniów województwa, zyskując prawdopodobnie wielu przyszłych studentów.

Uniwersytet Śląski Maturzystów

Na początku 2013 roku na Uniwersytecie Śląskim rozpoczął funkcjonowanie Uniwersytet Śląski Maturzystów. Inicjatywa ta jest skierowana do maturzystów, a celem projektu jest jak najlepsze przygotowanie ich do egzaminu dojrzałości.

Młodzi ludzie z terenu całego województwa śląskiego w ramach UŚ Maturzystów biorą udział w warsztatach prowadzonych przez wykładowców akademickich. Aby uczyć efektywniej, wykorzystuje się metodę blended learningu, czyli łączenia różnych technik dydaktycznych. Uczestnicy zajęć korzystają np. z mind mappingu, mnemotechnik (czyli sposobów ułatwiających zapamiętywanie), testów, quizów i multimedialnych.

Warsztaty obejmują dziesięć przedmiotów (język polski, język angielski, język niemiecki, matematykę, fizykę, chemię, biologię, geografę, historię oraz wiedzę o społeczeństwie) i są prowadzone na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Każdy przedmiot został podzielony na konkretne moduły, dzięki czemu uczniowie mogą wybrać tematy, z którymi mają największy problem, albo te, które najbardziej ich interesują. Wyjściem ku potrzebom młodzieży jest także możliwość wyboru dogodnej formy warsztatów. Można realizować ich program w czasie regularnych spotkań w dni powszednie, a można także skorzy-

stać z intensywnego kursu prowadzonego w weekendy.

Nieodzownym elementem działalności Uniwersytetu Śląskiego Maturzystów są „Nocne Powtórki Maturalne”, odbywające się bezpośrednio przed majowym maratonem egzaminacyjnym. Poza przypomnieniem i utwaleniem najistotniejszych informacji, które mają się przydać podczas matury, celem projektu jest również propagowanie nieschematycznego podejścia do kwestii dydaktycznych oraz eksperymentowania z formą nauczania i uczenia się, z użyciem nowych metod i narzędzi.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Początki Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Śląskim w Katowicach sięgają semestru letniego roku akademickiego 1982/1983, UTW liczy więc już sobie 31 lat. W jego powstaniu bardzo ważną rolę odegrało także zaangażowanie przedstawicieli Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Muzycznej oraz władz lokalnych i mieszkańców Katowic. W pierwszych zajęciach brało udział 70 uczestników, ale z upływem czasu ich liczba wzrosła do 1200 słuchaczy (w roku 2009/2010) w katowickim ośrodku UTW i utrzymuje się na tym poziomie do dzisiaj. Ponadto 400 studentów kształci się w Jastrzębiu-Zdroju, a 600 osób spotyka się w ramach wykładów na Wydziale Nauk o Ziemi w Sosnowcu. Grupa sosnowiecka świętowała w 2014 roku jubileusz 10-lecia istnienia.

UTW był tworzony z myślą o pokoleniu, które z powodu II wojny światowej straciło możliwość zdobycia wyższego wykształcenia. Obecnie jednak uczestnicy studiów na UTW to ludzie, którzy już mogą pochwalić się tytułem magistra, ale w taki oto sposób chcą sobie wypełnić wolny czas na emeryturze, dowiedzieć czegoś więcej i zdobyć nowe umiejętności. A oferta edukacyjna UTW jest bardzo różnorodna. Oprócz wykładów o tematyce ogólnej prowadzone są zajęcia m.in. z historii Kościoła i historii Śląska. Odbywają się także lektory z języków obcych. Nie zapomina się również o krzewieniu aktywności ruchowej poprzez pływanie, pilates i jogę oraz zajęcia z gimnastyki klasycznej, gimnastyki rehabilitacyjnej, gimnastyki w wodzie czy gimnastyki przy muzyce. Trudną z pozoru obsługę komputera próbuje się obłaskawić na specjalnych zajęciach dla początkujących. Niektórzy uczestnicy chętnie biorą udział w kursach dla zaawansowanych. ■

Opracował
Tomasz Płosa

Foto: Armand Cholewicki

↑ Studenci Uniwersytetu Śląskiego Młodzieży w Pracowni Sztucznego Serca w Fundacji Rozwoju Kardiologii w Zabrze

Dzielimy się wiedzą

Święto Liczby Pi

Tradycyjnie w marcu na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UŚ odbywa się Święto Liczby Pi. Zostało ono zapoczątkowane w Stanach Zjednoczonych, a odbywa się w marcu ze względu na symboliczny format daty 3/14. W 2014 roku Uniwersytet Śląski obchodził je już po raz ósmy. W programie katowickich obchodów rokrocznie znajdują się popularnonaukowe wykłady, warsztaty, pokazy i konkursy. Uczestnicy mogą zmierzyć się m.in. z zagadkami logicznymi, wziąć udział w pokazach chemicznych oraz samodzielnie poeksperymentować. W 2014 roku wykłady Święta Liczby Pi dotyczyły m.in. akceleratorów i detektorów wykorzystywanych we współczesnej fizyce czy odmiennych stanów materii. Wydarzeniem tegorocznych obchodów było bicie rekordu rozwinięcia liczby Pi. Zwycięzcą konkursu został Filip Lisiewski z VIII Liceum Ogólnokształcącego w Katowicach, który zapisał z pamięci 215 cyfr po przecinku właściwego rozwinięcia liczby Pi w zapisie dziesiętnym.

Festiwal kierowany jest przede wszystkim do uczniów szkół średnich, którzy zainteresowani są podjęciem studiów na kierunkach matematyczno-przyrodniczych.

Noc Biologów

Tegoroczna, trzecia już odsłona Nocy Biologów, zorganizowana została pod hasłem „Nocne Manewry, czyli co organizmy robią nocą?”. Uniwersytet Śląski był jedną z 24 jednostek naukowych z całej Polski (i jedną z województwa śląskiego), które tego samego

dnia, a właściwie wieczora, postanowiły promować wśród uczniów i studentów świat wiedzy związanej ze roślinami, zwierzętami i mikroorganizmami. Pracownicy, doktoranci i studenci Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŚ przygotowali bogaty program popularyzujący nauki przyrodnicze, w ramach którego zorganizowane zostały liczne wykłady popularnonaukowe, wystawy, warsztaty, laboratoria, pokazy, quizy i konkursy.

Każda z dotychczasowych edycji Nocy Biologów w Katowicach cieszyła się sporym zainteresowaniem – co roku Wydział Biologii i Ochrony Środowiska odwiedza prawie 1000 gości.

Osobliwości Świata Fizyki

Pokazy znane pod nazwą „Osobliwości Świata Fizyki” organizowane są w aulach Instytutu Fizyki co roku we wrześniu, począwszy już od 1984. Ich adresatami są uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których jest to z reguły pierwsza okazja do zetknięcia się z fizyką w wydaniu uniwersyteckim. Za przygotowanie pokazów odpowiada Pracownia Dydaktyki Fizyki.

Organizatorzy stawiają się przede wszystkim na atrakcyjną formą wykładów, których tematyka związana jest z programem szkolnym. XXIX odsłona „Osobliwości Świata Fizyki” poświęcona była światłu i podstawom fizyki klasycznej. Największym zainteresowaniem młodej publiczności cieszą się doświadczenia, rzadkie lub praktycznie nieobecne w praktyce szkolnej. Pokazy z cyklu „Osobliwości Świata Fizyki” mają na celu uzupełnianie wiedzy, głównie teoretycznej zdobywanej przez uczniów na etapie szkoły podstawowej, gimnazjum czy szkoły średniej, a niesztampowa forma prowadzonych z humorem wykładów i pokazów ma udowodnić młodzieży, że spotkanie z nauką, z pozoru trudną, wcale nie musi być nudne.

Ogólnopolski Konkurs Wzrostu Kryształów

I Ogólnopolski Konkurs Wzrostu Kryształów dla Młodzieży Szkolnej został zorganizowany przez Instytut Fizyki UŚ w ramach obchodów Międzynarodowego Roku Krystalografii, którego celem było propagowanie wiedzy z zakresu tej dyscypliny naukowej. Uczniowie klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod opieką

nauczycieli fizyki, chemii lub biologii przygotowywali monokryształy niektórych związków chemicznych. Przebieg otrzymywania kryształu musiał być udokumentowany chronologicznie w postaci zdjęć, filmów lub opisów. Otrzymane monokryształy były następnie oceniane przez konkursowe jury pod względem masy i jakości. Do udziału w konkursie zgłosiło się 850 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski. Ponad 300 uczestników wyhodowało z powodzeniem kryształy i wykonało stosowną dokumentację. Otrzymywane z wielu związków chemicznych, utworzyły bryły o różnorodnej strukturze i weszły w skład bogatej, różnobarwnej kolekcji. Jury wyłoniło trzech laureatów konkursu, którzy w nagrodę pojadą do laboratorium CERN w Genewie.

Ogólnopolski Konkurs Chemiczny

Już po raz ósmy Instytut Chemii Uniwersytetu Śląskiego wraz z katowickim oddziałem Polskiego Towarzystwa Chemicznego zorganizował Ogólnopolski Konkurs Chemiczny. W zmaganiach wzięło udział ponad 200 zawodników z kilkudziesięciu szkół ponadgimnazjalnych. Celem konkursu jest zwiększenie zainteresowania uczniów szkół średnich chemią oraz zachęcenie ich do studiowania tej dziedziny wiedzy na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego.

Konkurs składa się z dwóch części – pisemnej i laboratoryjnej. Część pisemna obejmuje zagadnienia chemii nieorganicznej, organicznej, chemii fizycznej i klasycznej chemii analitycznej. Część laboratoryjna polega natomiast na rozwiązaniu zadania praktycznego i napisaniu sprawozdania z prowadzonych analiz. Zadanie laboratoryjne obejmuje klasyczną analizę związków nieorganicznych i podstawowych związków organicznych.

Konkurs Wiedzy Technicznej

Konkurs ten rozgrywany jest od 1997 roku, a organizuje go Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ. Tegoroczna edycja była już 18. w historii. Celem turnieju jest doskonalenie w jego uczestnikach umiejętności dostrzegania, obserwowania i analizowania zjawisk w otaczającym nas świecie, propagowanie wiedzy z zakresu techniki oraz promowanie przedmiotów ścisłych. Organizatorzy chcą także zachęcić uczniów do studiowania kierunków technicznych.

Premierowa edycja konkursu była efektem patronackiego porozumienia siedmiu szkół z Sosnowca, Dąbrowy Górniczej oraz Będzina. Wystartowało w niej tylko 42 uczniów. Obecnie o udział w uczelnianym etapie konkursu walczy ponad 800 uczestników z prawie 40 szkół ponadgimnazjalnych z województw śląskiego i małopolskiego.

Festiwal Nauki

W 2014 roku odbyła się już 10. edycja Festiwalu Nauki na Uniwersytecie Śląskim. Z okazji jubileuszu zorganizowano kilka widowisk happeningowych (m.in. akcję „Muzyczne Tramwaje”, czyli wykonywanie muzyki na żywo w pojazdach komunikacji miejskiej) oraz dzień otwartych wykładów w Galerii Katowickiej i na dworcu PKP. Stałym punktem imprezy jest Jarmark Wiedzy na deptaku przed rektoratem UŚ, podczas którego swoją działalność tradycyjnie zaprezentowało kilkadziesiąt organizacji i kół studenckich, chcących podzielić się z odwiedzającymi swoimi pasjami i zainteresowaniami naukowymi. Festiwal Nauki adresowany jest głównie do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, ale również wszystkich pasjonujących się najnowszymi badaniami naukowymi. ■

Opracowali
Małgorzata Kłoskiewicz
Tomasz Płosa

Pomagamy

Mecz charytatywny „Senat kontra Senat”

Tradycją Uniwersytetu Śląskiego stały się mecze charytatywne „Senat kontra Senat”. Do pojedynku stają drużyny reprezentujące Senat Rzeczypospolitej Polskiej i senaty uczelni wyższych. Każdemu spotkaniu przyświeca szlachetny cel. Inicjatorką tego przedsięwzięcia była śp. Krystyna Bochenek, senator RP. Szósta edycja miała miejsce w Częstochowie na Stadionie Klubu Sportowego SKRA. Dochód z meczu został przeznaczony na wyjazdy wakacyjne podopiecznych częstochowskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom „Skrawek Nieba”. Organizatorami tegorocznego wydarzenia byli: Uniwersytet Śląski, Senat RP, Fundacja im. Krystyny Bochenek, Urząd Miasta w Częstochowie, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Politechnika Częstochowska, Klub Sportowy SKRA w Częstochowie, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Skrawek Nieba” oraz „Gazeta Wyborcza”. Piłkarskim zmaganiom towarzyszył występ Dziecięcego Zespołu Artystycznego Kontra.

Foto: Agnieszka Sikora

Foto: Gabinet Rektora

Promocja honorowego krwiodawstwa

Uniwersytet Śląski w Katowicach we współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach był organizatorem akcji honorowego krwiodawstwa pod hasłem „Krwisty Maj. WampirUS”. Celem akcji było dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców z informacją o konieczności dzielenia się z innymi najcenniejszym darem, jakim jest krew, która każdego dnia ratuje życie ofiarom wypadków oraz ludziom, dla których jedynym ratunkiem są operacje i przeszczepy. Istotnym elementem akcji było również przekazanie wiedzy o chorobach krwi i układu krwiotwórczego na wykładach prowadzonych przez lekarzy specjalizujących się w dziedzinie hematologii i transplantologii. Zorganizowano także wystawę plenerową „Portrety Biorców”. Jej bohaterami byli ludzie, którym przetoczona krew przywróciła zdrowie i uratowała życie. Na deptaku przed rektoratem UŚ odbyły się występy artystyczne i Jarmark Zdrowia.

Ponadto każdego roku studenci, kadra naukowa i pracownicy administracyjni Uniwersytetu Śląskiego licznie uczestniczą w akcji „Wampirjada” – największej w Polsce kampanii honorowego krwiodawstwa organizowanej w środowisku akademickim. Akcją organizuje Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Katowicach.

Granat na Raka. UŚwiadamiamy

24 marca 2014 roku z inicjatywy Uniwersytetu Śląskiego podczas posiedzenia Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich przyjęto memorandum w sprawie powołania Akademickiej Koalicji na rzecz Walki z Rakiem Szyjki Macicy pod hasłem „Granat na Raka”. W ramach koalicji Uniwersytet Śląski jako pierwsza uczelnia w Polsce pod hasłem „Granat na raka. UŚwiadamiamy” rozpoczął działania na rzecz realnej poprawy sytuacji w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy (RSM) w środowisku akademickim. W kwietniu uczelnia wraz z posłem na Sejm RP dr. Jerzym Ziętkiem (na zdjęciu), Centrum Medycznym Femina, Kuratorium Oświaty w Katowicach, PZU, NZOZ Przychodnią Kamed i firmą Kamsoft SA zorganizowała szereg działań, mających na celu propagowanie profilaktyki raka szyjki macicy. Inicjatywa ta wpisuje się w działania Śląskiej Koalicji na rzecz Walki z Rakiem Szyjki Macicy. W ramach akcji profilaktycznej każda z pań (studentek lub pracownic UŚ) w godzinach pracy mogła w przychodni Kamed bezpłatnie wykonać badanie cytologiczne. Badania przeprowadzali specjaliści z Centrum Medycznego Femina.

Foto: Agnieszka Szymela

Działania na rzecz zwierząt

Od trzech lat Uniwersytet Śląski organizuje akcję „Uniwersytet pomaga – zbiórka na rzecz zwierząt”. Polega ona na zbieraniu funduszy oraz karmy, obroży, smyczy, koców i pościeli przez studentów i pracowników na wszystkich wydziałach uczelni oraz w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej w Katowicach. Tegoroczna zbiórka prowadzona była na rzecz przytuliska dla koni i innych zwierząt – Komitetu Pomocy dla Zwierząt „Przystań Ocalenie”, Społecznego Schroniska dla Zwierząt im. św. Franciszka z Asyżu, prowadzonego przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „Fauna”, Fundacji Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt – Viva! Katowice, Zespołu Schronisk dla Bezdomnych Zwierząt w Sosnowcu i Stowarzyszenia Przyjaciół Bezpiecznych Zwierząt „Cichy kąć”. Zebrane fundusze zostały przeznaczone na leki, budy oraz ocieplenia bud i klatek. W zbiórce pomagały licea Uniwersytetu Śląskiego: III LO im. Adama Mickiewicza w Katowicach, IV LO im. gen. Stanisława Maczka w Katowicach oraz klasy Uniwersytetu Śląskiego prowadzone przez III LO im. Stefana Batorego w Chorzowie, I LO im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie i II LO im. Emilii Plater w Sosnowcu.

W ramach tegorocznej akcji odbył się również „Dzień Edukacji na Rzecz Zwierząt, także karpia” (16 grudnia 2013 roku) zorganizowany przez Koło Naukowe Praw Zwierząt działające przy Wydziale Prawa i Administracji UŚ oraz Klub Gaja. W programie

Foto: Agnieszka Szymała

wydarzenia znalazły się między innymi konferencja na temat regulacji prawnych kształtujących sytuację zwierząt w Polsce i akcja edukacyjno-artystyczna „Upiecz sobie karpia”. W konferencji udział wzięli studenci i pracownicy Uniwersytetu Śląskiego oraz uczniowie śląskich liceów. Uczestnicy spotkania dyskutowali o prawnych i etycznych aspektach relacji człowiek – zwierzęta, w tym m.in. o zwierzętach w rozrywce, zwierzętach jako obiektach doświadczeń, losie zwierząt domowych oraz zwierzętach wykorzystywanych w przemyśle.

Ponadto w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej odbył się Zimowy Kiermasz Książek, którego celem było wsparcie budowy oraz zaspokojenie bieżących potrzeb Społecznego Azylu dla Psów i Kotów „Cichy Kąć” w Tarnowskich Górach. Wsparcie porzuconych czworonogów było także okazją do zdobycia książek naukowych trudno osiągalnych na rynku wydawniczym. Publikacje zostały przekazane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego i Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, a także bibliotekę i osoby indywidualne.

Dzień Afrykański

Foto: UŚB

Uniwersytet Śląski Dzieci zorganizował zbiórkę przyborów szkolnych na rzecz dwóch kenijskich szkół – w Amboseli oraz na wyspie Wasini. Na terenie Instytutu Fizyki UŚ odbył się „Dzień Afrykański w Uniwersytecie Śląskim Dzieci”. Mali studenci wzięli udział w specjalnie przygotowanych afrykańskich warsztatach plastycznych i ruchowych, które miały na celu przybliżenie im zagadnień związanych z Afryką, problemami i potrzebami ludzi ją zamieszkujących. Celem akcji „Pomagam dzieciom w Afryce” było wyposażenie szkół w potrzebne akcesoria oraz zebranie środków na nauczanie tamtejszych dzieci podstaw korzystania z komputera.

Bal z różą

Już od kilku lat w okresie karnawału JM Rektor Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś, prezes Zarządu Stowarzyszenia Absolwentów UŚ Tadeusz Donocik oraz wiceprezes Fundacji „Uśmiech Dzieciom” Miłosz Omastka zapraszają do udziału w charytatywnym „Bal z różą”, podczas którego zbierane są fundusze na różnorodne cele. W tym roku dzięki balowi wsparcie finansowe na leczenie i rehabilitację otrzymali podopieczni Fundacji „Uśmiech Dzieciom”. W trakcie karnawałowej zabawy odbyła się aukcja, którą prowadzili prodziekan Wydziału Radia i Telewizji dr hab. prof. UŚ Krystyna Doktorowicz oraz Jacek Filus, szef anteny Polskiego Radia Katowice. Wśród licytowanych eksponatów znalazły się obrazy m.in.: Heleny Goldy-Błahut, Małgorzaty Handermänder-Lewickiej, Eugeniusza Delekty, Georgija Safronowa. ■

Opracowała Maria Sztuka

Foto: Lucyna Szabłowska

STUDIA PODYPLOMOWE

Uniwersytet Śląski umożliwia zdobywanie i poszerzanie wiedzy na 69 kierunkach studiów podyplomowych w zakresie nauk humanistycznych, ścisłych, artystycznych, przyrodniczych, technicznych oraz społecznych.

Studia podyplomowe realizowane są w trybie niestacjonarnym przez wydziały i jednostki w Katowicach, Sosnowcu, Chorzowie i Cieszynie. Kadre prowadzącą zajęcia stanowią specjaliści w zakresie teorii oraz praktycy z wieloletnim doświadczeniem zawodowym.

www.podyplomowe.us.edu.pl

PLEBISCYT ABSOLWENT Z PASJĄ

Plebiscyt ma na celu promocję osiągnięć i niezwykłych pasji absolwentów Uniwersytetu Śląskiego wszystkich lat akademickich od początku powstania Uczelni. Spośród nadsyłanych zgłoszeń komisja co miesiąc wybiera Absolwenta Miesiąca.

Z kolei laureat konkursu wyłaniany jest w drodze głosowania na stronie internetowej „Gazety Wyborczej”.

Zapraszamy do nadsyłania kandydatur.

www.absolwent.us.edu.pl

wiele kierunków
JEDEN
UNIwersYTET

STUDIA DOKTORANCKIE

Studia III stopnia na Uniwersytecie Śląskim można podjąć na 10 Wydziałach: Artystycznym, Biologii i Ochrony Środowiska, Filologicznym, Informatyki i Nauki o Materiałach, Matematyki Fizyki i Chemii, Nauk o Ziemi, Nauk Społecznych, Pedagogiki i Psychologii, Prawa i Administracji, Teologicznym.

Studia prowadzone są zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym.

Zdobądź to, co dostępne tylko dla mistrzów!

www.doktorant.us.edu.pl

STOWARZYSZENIE ABSOLWENTÓW UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

Stowarzyszenie Absolwentów Uniwersytetu Śląskiego jest organizacją powstałą w 2008 roku z inicjatywy kilkunastu osób współpracujących z Uczelnią i będących jej absolwentami.

Stowarzyszenie organizuje zjazdy, konferencje naukowe oraz spotkania towarzyskie z udziałem absolwentów UŚ. Inicjuje także studia podyplomowe, kursy, szkolenia i warsztaty.

Zachęcamy do dołączenia do stowarzyszenia!

www.absolwenci.us.edu.pl